

O B S A H :

Andrzej Jawień /Karol Wajtyła/ :	
Rozhovor s človekom sa začína o zmysle vecí	1
Turecké úrady priniesli zaujímavú správu	2
Šesť rokov pontifikátu Jána Pavla II.	4
Slávnostná omša za nebohého ukrajinského kardinála	5
Stručný prehľad dejín cirkvi v Kanade	6
Prejav Svätého Otca chorým v kanadskom Québecu	8
Otec Anton :	
Stretnutie Svätého Otca so Slovákami v Toronte	9
Z prejavu Svätého Otca mladým vo Vancouveri	12
Spravodajstvo z apoštolskej cesty Jána Pavla II. v Kanade	13
Príhovor Svätého Otca členom biskupskej konferencie	14
Homília v Ottawe	16
Ešte k ceste Svätého Otca do Kanady	17
Slovenskí jezuiti v Kanade vydali životopis svätého Tomáša Morusa	18
Spravodajstvo zo všeobecnej audiencie	19
Školský brat Michal Febres Cordeiro vyhlásený za svätého	20
Otec Anton:	
list Jána Pavla II. o zmierení a pokání	21
Príhovor Jána Pavla II. v rímskom kostole	23
Ján Pavol II.:	
Možnosť prekonať rozdelenie Európy	24
Prvá generálna audiencia Jána Pavla II. v roku 1985	25
Vatikánsky rozhlas komentuje Jána Pavla II.:	
Posolstvo k svetovému dnu mieru, 1. januára 1985	26
Modlitba za kňazov a štúdium na Slovenskom ústave	31
Otec Anton :	
450 rokov jezuitského rádu v histórii Európy a sveta	32
Otec Tomáš Špidlík :	
O úlohe jezuitov v dnešnom svete	36
Nový generálny predstaviteľ Spoločnosti Ježišovej:	
O. Peter-Hans Kolvenbach	38
Ako sa volí nový Generál?	39
Zaujímavosti o generálnych predstaviteľoch Spoločnosti Ježišovej	40

Andrzej Jawień /Karol Wojtyła/

ROZHOVOR S ČLOVEKOM ZAČÍNA O ZMYSLE VECÍ

O tomto bude nemožno sa dohodnúť.

Vraví, že človek odsúdený je iba na stratu svojho tela. História ľudstva iné nehľadá, len telo vecí. Tieto ostanú, keď človek dokoná, a v pokoleniach prežijú.

Lež veci nezmierajú smrťou osobnou, tých nesmrteľnosť zotrváva s človekom.

Hovorím: vo veciach vždy veľa zmiera z človeka, viac ako ostáva. A či si skúsil objasniť to, čo neziera? A či si skúsil tomu nájsť profil a priestor?

- Nehovor o neznámom! Človek nie je čosi neznáme.

- Človek je vždycky plný ľudskej podstaty.

- Človeka neodlučuj od vecí, čo tvoria telo jeho histórie.

- A ľudí neodlučuj od človeka, ktorý stal sa telom ich histórie. Veci nezachránia, čo je skrz-naskrz ľudské - iba Človek sám.

Stojíme pred portálom našej minulosti, čo sa nám rovnčasne otvára a zatvára.

Jednotnosť odchodov a príchodov nezatvárajú akousi samovoľnou abstrakciou :

Život v nich pulzoval a kvapkala z nich krv.

Navráť sa k miestam, kde bol človek umieral, a ešte skorej, kde sa narodil.

Minulosť je časom narodenia, smrti vôbec nie.

- o -

"Profily", výber z básní. Preložil Andrej Žarnov. Vydal Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, Rím, 1979, séria Lýra, zv. 31.

- o -

Turecké úrady priniesli zaujímavú správu,

ktorá vrhá nové svetlo na tureckého teroristu Mehmeda Aliho Agcu, ktorý sedí v talianskom väzení od roku 1981, keď sa pokúsil o atentát na pápeža Jána Pavla II. O nových súvislostiach, vyplývajúcich z tureckej správy, nasledovná informácia:

Turecké úrady vyšetrujú činnosť teroristu Mehmeda Aliho Agcu nie v súvislosti s pokusom o zavraždenie pápeža, ale kvôli stykom Agcu s vedúcim členom tureckej mafie Ugurluom a kvôli Agcovej účasti na zavraždení tureckého novinára Ipekčihho v roku 1979.

Nechajme podrobnosti týchto prípadov stranou a sústreďme sa na to, čo je vo výsledkoch tureckého vyšetrovania najdôležitejšie: nepochybne je to potvrdenie tzv. bulharského spojenia Aliho Agcu, ktoré už predtým zistili a dokázali aj talianske vyšetrujúce úrady. Potvrdenie, ktorého platnosť Bulhari, aj dokonca samotný Teodor Živkov odmietajú.

Bulharské dementi sú, pochopiteľne, prirodzené. Ťažko by mohol Živkovov komunistický režim pripustiť, že má prsty v pokuse o zavraždenie pápeža, pretože by to malo vážne následky nielen na bilaterálne vzťahy Bulharska s Talianskom, ale aj na celkové vzťahy medzi Západom a Východom. Živkov ani nemôže pripustiť skutočnosť, ktorú očividne dokázali ako turecké, tak aj talianske vyšetrujúce orgány - a to nezávisle od seba - že Bulharsko sa stalo prístreším pre významných tureckých zločincov, pašerákov drog, teroristov a iné podobné živly. Ba čo viac, poskytuje im pomoc a ochranu!

V tureckej správe sa napríklad poukazuje na to, že Agca sa podieľal na vražde tureckého novinára Ipekčihho - na žiadosť vodcu tureckého podsvetia Ugurluho, žijúceho v tom čase v Bulharsku. Ugurlu pomáhal Agcovi finančne, keď bol Agca v Bulharsku a jeho peniaze pomohli Agcovi tiež pri úteku z väzenia, kde sa dostal v súvislosti so zavraždením tureckého novinára, ktorý sa stal trňom v očiach tureckých pašerákov, pretože chcel uverejniť to, čo vedel o ich činnosti.

Ugurlu zatiaľ tvrdí, že Agcu osobne nepoznal a že peniaze posielal na konto osoby s iným menom. Všeobecne sa však predpokladá, že Agca používal niekoľko falošných mien. Ugurlu však priznal, že dal v Bulharsku peniaze mužovi, ktorého meno zodpovedá jednému z Agcových falošných mien. Je pravdepodobné, že pokiaľ postavia Ugurluho pred súd, vysvetlia sa ďalšie podrobnosti okolo spojenia Ugurluho s Agcom.

Druhá zmienka v tureckej správe, ktorá potvrdzuje uzávery Talianov, sa týka priateľstva a spolupráce Agcu s istým Oralom Čelikom, ktorý podľa talianskych dôkazov pomáhal Agcovi v plánovaní atentátu a v čase neúspešného pokusu o vraždu bol na námestí sv. Petra.

V Taliansku sa očakáva, že hlavný vyšetrujúci sudca Illario Martella sa ešte tento mesiac rozhodne na základe dôkazového materiálu, či sa proces, týkajúci sa pokusu o atentát na pápeža, uskutoční. Ak áno, mali by byť postavení pred súd vedúci rímskej kancelárie bulharských aerolínií Antonov - t.č. v talianskej vyšetrujúcej väzbe a v neprítomnosti aj ďalší dvaja Bulhari, ktorí medzičasom odišli do Bulharska. V neprítomnosti by asi súdili aj štyroch Turkov, ktorí sú údajne mimo talianskej jurisdikcie.

Rozhodnutie Martellu ale nie je také jednoduché, pretože musí vyšetruvať aj materiály, predložené obhajobou. A tie ho nútia, aby hľadal odpoveď aj na niektoré nezodpovedané otázky. Je možné, že Antonov a Agca uzavreli medzi sebou súkromne obchod s pašovaním drog a že bulharské veľvyslanectvo o tom nič nevedelo.

Antonov mal význačnú pozíciu v Bulharskej leteckej armáde a podobný obchod by sa mu dobre hodil. Ale prečo potom strieľal Agca na pápeža? Keď sa Antonov naozaj podieľal na príprave atentátu, prečo zostal v Ríme až 15 mesiacov a nevrátil sa hneď do Bulharska?

Na tieto a podobné otázky odpovie nepriamo rozhodnutie sudcu Martellu. A medzičasom sa v Taliansku stále debatuje o celom prípade. Rôzniace sa názory áno, ale v Taliansku nikto nie je vinníkom, pokiaľ nie je súdom uznaný ako vinník.

- o -

A ten, o koho tu ide - pápež Ján Pavol II. - sa z vážneho zranenia, ktoré utrpel toho osudného 13. mája 1981 zotavil dokonca tak výborne, že sa v dňoch 16.-17.7. 1984 vybral aj na lyžovačku.

Svätý Otec spolu s talianskym prezidentom odletel do talianskych hôr. 87-ročný Pertini- taliansky prezident- sa prizeral, ako sa pápež v lyžiarskej výstroji, so slnečnými okuliarmi a lyžiarskou čiapkou lyžoval. Jednu noc strávil pápež v rodine miestneho inštruktora a sprievodcu Franca Zanniho, ktorý ohodnotil pápežov lyžiarsky výkon týmito slovami :

"Najprv sme si vybrali ľahší zostup. Spočiatku bol napätý, pretože už veľmi dlho nelyžoval. Ale potom ho to prešlo a ukázal svoje lyžiarske schopnosti. Lyžovali sme asi 3-4 hodiny. Hovorili sme o obyčajných veciach : o snehu, o krásnej vyhládke na tomto mieste, že už nie je na to navyknutý. Je priemerným lyžiarom. Pokojný, pomalý, ale istý. Nespadol ani raz. Bol veľmi pokojný!" SE, 19.7.84.

- o -

Modlitba za svätého Otca .

Spasiteľ náš drahý! Ty si ohromnú zodpovednosť a prácu za všetkých nás veriacich zveril nástupcovi svätého Petra apoštola, rímskemu pápežovi. Veríme, že Duch Svätý ho napomáha a že Ty si so svätou Cirkvou až do konca sveta, teda si aj s našim svätým Otcem.

Ježišu náš, i pri tejto pevnej viere prijmi naše modlitby, ktorými orodujeme po celej Cirkvi našej za Tvojho námestníka, aby si videl, že ho milujeme, že ho za svojho Otca a vodcu uznávame, že ho posluchame. Daj mu zdravie, daj mu všetky potrebné milosti na spravovanie Tvojej svätej Cirkvi, daj mu múdrych kardinálov, horlivých biskupov a dobrých kňazov a daj aj nám silné katolícke povedomie, aby sme všetci spolu za vedenia svätého Otca dosiahli svoj večný cieľ v nebi. Amen.

Modlitba k svätému Cyrilovi a Metodovi za kňazov.

Všemohúci, večný Bože, ktorý si skrze svojich svätých vyznavačov a biskupov Cyrila a Metoda dal slovanským národom prísť k poznaniu svojho Mena a ku kresťanskej jednote vo viere, udeľ nám, prosíme, aby sme radujúc sa z ich nebeskej oslavy, horlivo pracovali na ich odkaze tu na zemi: za svätú rímsko-katolícku vieru.

Zachovaj nám, prosíme, toto drahocenné dedičstvo otcov a posielaj na vinicu, ktorú obrábali svätí solunskí bratia, stále nových robotníkov. Nech neúnavne ohlasujú radostnú zvesť, že sme vykúpení, nech upevňujú neochvejnú nádej v teba a účinnú lásku k tebe, k svätej katolíckej Cirkvi a ku všetkým bratom, odlúčených od pravej Cirkvi. Nech všade rozširujú, po vzore svätých vierozvestcov, kresťanskú osvetu, víťazne bojujúc proti mocnostiam hriechu a nevedomosti. Amen.

- o -

V utorok 16. októbra 1984 uplynulo šesť rokov, čo sa bývalý kresťanský arcibiskup Karol Wojtyła po prvý raz objavil v bielom pápežskom rúchu. Zvolenie prvého pápeža netalianskeho pôvodu za posledných 450 rokov prekvapilo. Avšak prekvapenie sa zmenilo v nadšenie, len čo novozvolený pápež prehovoril.

"Opravte ma, ak urobím vo vašom jazyku chybu!" - povedal státisícom talianskych veriacich na svätopeterskom námestí v Ríme. Ľudia sa rozosmiali a začali tliekať. Keď poľský pápež vzápätí pokojne pokračoval v príhovore bezvadnou taliančinou, potlesk sa premenil v ovácie. Prvé pochybnosti zhromaždených sa rozplynuli. Ľudia videli a cítili, že majú pred sebou predovšetkým človeka.

Prvý poľský pápež, prichádzajúci z krajiny so zriadením, kde sa náboženstvo oficiálne odsudzuje ako zbytočný, ba škodlivý prežitok, poznačil odvtedy svojou ľudskosťou diaľne katolíckej Cirkvi na celom svete a zároveň dokázal, že náboženská viera nie je ani zbytočná ani škodlivá.

Už necelých šesť mesiacov po jeho zvolení bolo jasné, že pontifikát Jána Pavla II. sa ponesie v znamení o b h a j o b y ľ u d s k ý c h p r á v ! Podobne ako jeho predchodca Pavol VI., prízvukoval potrebu mieru vo svete. Ján Pavol II. položil dôraz na rešpektovanie človeka a jeho práv.

V decembri 1978 to vyjadril v pápežskom liste Organizácii Spojených Národov a nasledujúci rok v marci vo svojej prvej encyklike "Redemptor hominis - Vykupiteľ človeka". V dokumente označil slobodu vierovyznania za f u n d a m e n t á l n e ľ u d s k é p r á v o , na ktorom sa zakladajú všetky ostatné práva!

Druhú encykliku "Dives in misericordia - Bohatý na milosrdenstvo" vydal Svätý Otec v decembri 1980. Naviazal v nej na tému ľudskosti a bratstva; pričom milosrdenstvo opísal ako najhlbší prameň spravodlivosti a najdokonalejší výraz rovnoprávnosti.

Poslednú encykliku "Laborem exercens - O ľudskej práci" uverejnil pápež v septembri 1981, štyri mesiace po tom, čo takmer zahýnul rukou štentátnika. Po uzdravení návštívil Ján Pavol II. zločince vo väzení - a o d p u s t i l m u !

Encyklika o ľudskej práci ako by bola predzvestou ďalšej pápežovej činnosti. Po vydaní dokumentu, ktorý zdôraznil práva pracujúceho človeka a nezávislých odborových združení, sa Ján Pavol II. začal venovať čoraz viac otázkam s o c i á l n e j s p r a v o d l i v o š t i a politických slobôd. S nimi spojené problémy sa stali hlavnými témami jeho ciest k veriaciom do rôznych častí sveta. Zaoberal sa nimi napríklad počas návštevy v Strednej Amerike, kde zaujal zásadný postoj proti marxizmu a teóriam o násilných spoločenských zmenách, ktoré tam hlásajú niektorí teológovia. Ján Pavol zdôraznil, že najúčinnější zbraňou proti nespravodlivosti a politickému útlaku je u p l a t ň o v a n i e u č e n i a B i b l i e !

Svoje posolstvo spoločenskej spravodlivosti priniesol Ján Pavol II. aj do krajín, oplývajúcich bohatstvom a blahobytom. Na svojej dosiaľ najdlhšej ceste - v Kanade - povedal, že potrebám chudobných sa musí dať prednosť pred záujmami bohatých. Toto svoje ľudské a kresťanské presvedčenie Svätý Otec znova zopakoval v Sancto Domingu, kde sa zúčastnil na konferencii latinsko-amerických biskupov. Opätovne pripomenul, že ak sa má zachovať ľudská dôstojnosť, sloboda človeka musí prameniť z duchovnej slobody a skutočnú duchovnú slobodu možno dosiahnuť len vtedy, keď sa jednotlivci a celá ľudská pospolitosť zbavia hriechu, čiže začnú žiť v súlade s očakáva-

niami toho, ktorý nás obdaril životom. Očakovania otvoreného vo vzťahu k človeku - iste to netreba zdôrazňovať - sú zhrnuté v desiatich Božích prikázaniach. Ján Pavol II. v Sancto Domingu vystríhal, že násilie a materialistické doktríny - ako marxizmus - sú cudzie vrodenej ľudskej dôstojnosti!

Taký je odkaz, ktorý charakterizuje doterajšiu činnosť Jána Pavla II. Vďaka charizmatickej povahe pápeža a jeho neúnavným stretnutiam s veriacimi vo svete, posilnil tento odkaz posledných šiestich rokov vieru jednotlivcov i súdržnosť Cirkvi ako celku!

V utorok, 16. októbra 1984, vstúpil Ján Pavol II. do siedmeho roku svojho pontifikátu. Hovorí sa, že sedmička je šťastné číslo. V súvislosti s poľským pápežom však ani tí menej poverčiví nepôchybujú, že aj jeho ďalšia činnosť bude synonymom šťastného požehnania nielen pre Cirkev a veriacich, ale pre každého, kto si úprimne kladie otázku: **K t o j e t o č l o v e k ? K t o s o m ?**
Č o v l a s t n e z n a m e n á b y ť ľ u d s k o u b y t o s - t o u ?
SE, 18.10.84.

Slávnostná omša za nebohého ukrajinského kardinála Jozefa SLIPYJA

sa konala v stredu 17.10.1984 večer v bazilike svätého Petra v Ríme, ktorý zomrel pred 40 dňami vo veku 92 rokov. Spolu s pápežom slúžil omšu 18 kardinálov, vrátane kardinála Agostina Casaroliho. Prítomný bol aj nástupca Slipyja, arcibiskup Miroslav Lubáčevskij.

V kázni Ján Pavol II. načrtol utrpenie Jozefa Slipyja:

Vieme dobre, ako bol utrápený a utláčaný. Zároveň však vieme, že nikdy nestratil útechu Krista. Počas jeho dlhých útrap, ktoré skúsil ako väzeň a potom v exile, boli pre neho slová božského Učiteľa útechou a povzbudením: "Príďte ku mne všetci, ktorí ste utrápení a utláčaní." Kardinál Slipyja našiel vždy v Kristovi útechu, aby mohol zostať nepremoženým mužom viery, kňazom pevného rozhodnutia i svedectva hrdinskej vernosti! Dnes si na neho spomíname s osobitnou láskou a modlíme sa za neho. Jeho pamiatka zostane navždy zakotvená v laických i náboženských dejinách.

Ján Pavol II. pripomenul potom obdobie väznenia ukrajinského kardinála, ktorý strávil roky v táboračoch na Sibíri. Bol zatknutý so štyrmi ďalšími biskupmi a odsúdený na osem rokov väznenia a trestného pracovného tábora. Tak sa začala jeho bolestná cesta ostrými väzneniami a tábormi, spolu s inými prenasledovanými. A keď prešlo osem rokov trestu, bol opäť odsúdený do exilu na Sibír. Tento trest obnovili roku 1957 a potom v roku 1962. Bola to dlhá, ťažká kalvária, ktorú musel podstúpiť nevinný ukrajinský arcibiskup, osobnosť veľkej hodnoty a zodpovednosti! A to len preto, že nebol spokojný s prehlásením svojej kresťanskej viery!

Svoju kázeň v bazilike svätého Petra, počas omše na pamiatku nebohého ukrajinského kardinála Slipyja, zakončil pápež výzvou, aby sa veriaci zaň modlili, tak ako za všetkých prenasledovaných kresťanov!

SE, 18.10.84.

Uganda : 4 milióny katolíkov v tejto východoafrickej republike oslavuje vo štvrtok, 18.10.1984 dvadsiate výročie svätorečenia 22 ugandských mučeníkov. Bola pre nich vybudovaná zvláštna svätyňa v Mamugongo, t.j. na mieste, kde väčšina z nich bola upálená 3. júna 1886. Dnešné oslavy majú - bohužiaľ - smutný charakter, pretože v tejto krajine doposiaľ prevažuje neistota, násilie a a úplakárstvo.

VR, 18.10.84-č.

Stručný prehľad dejín cirkvi v Kanade .

Katolícka cirkev začala svoju činnosť v Kanade pred 450 rokmi. Bolo to 24. júla 1534, keď si francúzski misionári postavili kríž na znak Kristovej lásky a odslúžili prvú svätú Omšu. Jezuitskí a sulpicíanski misionári sprevádzali kupcov od Atlantiku k úpätiu hôr Rocky, od Hudsonského zálivu do Nového Orleánsu, kým malá skupina zbožných laikov - mužov a žien - zušľachtovala semená kresťanskej kultúry po oboch brehoch zátoky sv. Vavrinca a neskôršie aj na iných miestach krajiny.

Tieto roky boli poznačené hrdinskou smrťou sv. Jána de Brébeuf a jeho spoločníkov, ako aj zvýšeným a svätým životom Mohawského dievčata Kateri Tekakwithy, ktorú terajší pápež Ján Pavol II. 22. júna 1980 vyhlásil za blahoslavenú. Bola to prvá skutočná domorodkyňa Ameriky, úradne povýšená na oltár k verejnej úcte.

Organizačná štruktúra Cirkvi v Kanade bola zriadená roku 1659 menovaním François de Laval do Montmorency za apoštolského vikára Nového Francúzska. Roku 1674 pápež Klement X. ustanovil diecézu v Quebecu, ktorá zahŕňovala prevažnú časť Severnej Ameriky, s výnimkou britských kolónií na východnom pobreží kontinentu, ako aj španielske kolónie na západnom pobreží. Bolo zriadených mnoho farností, školských ustanovizní a zaviedli sa sociálne služby. K nim patrilo jezuitské kolégium v Quebecu, kláštor uršulínok, založený roku 1639 Mariou de Incarnation a kongregácia Notre Dame, ktorú založila sv. Margita Bourgeoise roku 1653. Britská nadvláda Kanady začala Parížskou dohodou roku 1763. V priebehu ďalších 33 rokov diecéza v Quebecu bola prispôbená územiu Kanady.

Británia sa na začiatku stavala ku katolíckej cirkvi dosť nepriateľsky. Cirkvi dostalo záruky kresťanských a náboženských slobôd. Toto bolo potvrdené tzv. quebeckým aktom, ako aj zákonom o slobodnom vykonávaní bohoslužieb, ktorý schválila kráľovna Viktória roku 1857.

Roku 1819 biskup Plessis bol vymenovaný za arcibiskupa v Quebecu. Ďalej boli ustanovené apoštolské vikariáty v Kingston, Charlottetown a vo sv. Bonifácii. Roku 1784 Pius VI. zriadil apoštolskú prefektúru v New Foundlande a neskôršie roku 1817 v Halifaxe bol zriadený apoštolský vikariát. V polovici 19. storočia sa začali zriaďovať nové diecézy, ktoré sa postupne rozšírili po celom území krajiny.

V priebehu minulého storočia prišli milióny emigrantov a zmenili tvár Kanady. Roku 1830 katolícke obyvateľstvo už netvorilo väčšinu v Britskej severnej Amerike a nebolo už ani výlučne francúzskym. V dobe Konfederácie roku 1867 katolíci tvorili asi 1/3 z troj-miliónového obyvateľstva. Veľký príliv prisťahovalcov na rozhraní tohto storočia a po 2. svetovej vojne zvýšil počet katolíkov. Menšinové postavenie cirkvi prinieslo so sebou nemalo konfliktov rôzneho stupňa účinnosti a trvania, najmä kvôli základnej a stredoškolskej výchove. Sila a životaschopnosť kanadských katolíkov sa postupne začala uznať aj mimo Kanady. Arcibiskup Taschereau sa stal roku 1886 prvým kanadským kardinálom a roku 1899 bola v Ottawe ustanovená pápežom Levom XIII. stála apoštolská delegácia. Kanadská cirkev sa roku 1908 osamostatnila. Z právomoci kongregácie pre hlásanie evanjelia to znamenalo, že bola považovaná za sebestačnú.

Vláda krajiny nadviazala roku 1969 diplomatické styky so Svätou Stolicou a apoštolská delegácia v Ottawe bola povýšená na pro-nunciatúru.

Životaschopnosť katolíckej cirkvi v Kanade dosvedčujú aj nasledovné štatistické údaje:

z celkového počtu obyvateľov tejto krajiny, ktorých je 24,210.000, 44,3 % tvoria katolícki veriaci, čo v číslach predstavuje 10,731.000. Cirkevnoprávne je Kanada rozdelená na 74 diecéz so 136 biskupmi. Je tu 4.724 farností a 1.109 ďalších pastoračných stredísk.

O duchovné vedenie veriacich sa stará 7.201 diecéznych kňazov. Okrem týchto v Kanade pôsobí 5.668 rehoľných kňazov, 334 diakonov, 4.643 rehoľných bratov a 39.279 rehoľných sestier. Na kňazstvo sa pripravuje 1.021 kandidátov. Na jedného kňaza v pastoračii pripadá 833 veriacich.

Zaiste, že cirkev v Kanade sa stretáva s nemalými ťažkosťami, najmä s tými, ktoré súvisia s mestskou a priemyselnou spoločnosťou. Pociťuje sa hlavne kríza manželstiev a rodinného života, ďalej užívanie alkoholických nápojov a omamných prostriedkov. Okrem toho stúpa počet zločinov, hlavne medzi mladými ľuďmi.

Avšak i napriek týmto - pomerne vážnym problémom - cirkev v Kanade sa díva do budúcnosti s nádejou, prispievajúc ľudskými a nadprirodzenými hodnotami k riešeniu spomínaných ťažkostí. Túto cirkev s jej kladmi ale i ťažkosťami prišiel navštíviť rímsky biskup, pápež Ján Pavol II., aby utvrdil vo viere svojich bratov a sestry. Netreba ani prizvukovať, že kanadskí katolíci sa na túto historickú udalosť pripravovali už dlhší čas - a to hlavne po duchovnej stránke.

Vypočujme si osobitnú modlitbu, venovanú príprave návštevy Svätého Otca :

Pane, Bože náš! Zhliadni láskavo na kanadský ľud, keď sa chystáme na pastoračnú návštevu Svätého Otca, nášho pápeža Jána Pavla II. Mech tvoj Svätý Duch obnoví srdcia a pomôže nám, podľa príkladu tvojho Syna Ježiša Krista, milovať všetkých bez rozdielu a im slúžiť. O túto milosť ťa prosíme v mene Ježiša Krista, nášho Pána.

Kanadskí katolíci sú presvedčení, že návšteva Svätého Otca v ich krajine nielenže prehĺbi ich osobnú a spoločnú vieru, ale aj upevní zväzok bratskej lásky s bratmi a sestrami jednej viery po celom svete!

- o -

Svätý Otec Ján Pavol II. začal svoju apoštolskú cestu z rímskeho medzinárodného letiska Fiumicino v nedeľu 9.9.1984 o 9,16 hod. Na letisko sa prišli s ním rozlúčiť osobnosti cirkevného a občianskeho života na čele s dekanom kardinálskeho zboru kard. Confalonierim, spolu s dekanom diplomatického zboru, akreditovaného pri Svätej Stolicy. Spolu so Svätým Otcom v lietadle cestovalo ešte 70 novinárov najväčších medzinárodných tlačových služieb. Pri opustení talianskeho územia Ján Pavol II. zaslal pozdravný telegram prezidentovi Talianskej republiky Sandrovi Pertinimu, v ktorom prosil o pomoc Najvyššieho pre milovaný taliansky národ v jeho snahe o pokrok, spravodlivosť a svetový mier. Pri prelete nad francúzskym územím Svätý Otec zaslal pozdravný telegram aj prezidentovi Francúzskej republiky, v ktorom poukázal na hodnoty synov a dcér francúzskeho národa, ktorí prispeli k založeniu Kanady a k pozdvihnutiu kultúrneho a náboženského rozvoja v bratských zväzkoch s francúzskou civilizáciou. Presne o 12,00 hod. stredoeurópskeho času veľký ctiteľ Panny Márie Ján Pavol II. v lietadle sa pomodlil Anjel Pána. Osobitne sa poďakoval členom posádky lietadla Alitalia, ako aj žurnalistom za ich službu a prosil Božiu pomoc pre cestu a úlohu rímskeho biskupa na apoštolskej návšteve v Kanade.

Po vyše 8,5 hodinovom lete lietadlo pristálo o 17,35 hod. na letisku pri meste Quebec, kde Jána Pavla II. prišli privítať osobnosti cirkevného a občianskeho života, medzi ktorými apoštolský nuncius v Kanade arcibiskup Palmas, predseda kanadskej biskupskej konferencie biskup Sherlock a členovia kanadskej vlády. Po zahrnutí vatikánskej a kanadskej hymny povedla privítací prejav generálna miestodržiteľka v zastúpení hlavy štátu, pani Sové..... VR, 9.9.84-sl..

V pondelok 10.9.1984 o 8 hod. ráno, Ján Pavol II. odchádzal z arcibiskupstva do quebeckého múzea, ktoré je vzdialené asi 3 km. Pozrel si výstavu posvätného umenia a dejín Cirkvi a tam tiež došlo k oficiálnemu stretnutiu s predstaviteľmi quebeckej vlády v Kanade, s ministerským predsedom a ďalšími dvoma ministrami. Potom boli Svätému Otcovi predstavené popredné osobnosti občanov a cirkevného života provincie Quebec v Kanade.

O 9,00 hod. odchádza do strediska Francois Charon pre telesne postihnutých. Je to najlepšie zdravotné stredisko svojho druhu v celej Kanade. Ján Pavol II. sa stretol s pacientami jednotlivých oddelení a v kaplnke. Najviac sa ich zhromaždilo vo veľkej posluchárni.

Prejav Svätého Otca chorým v kanadskom Quebecu.

Hneď v prvých slovách sa Svätý Otec priznal, že toto stretnutie si úprimne priať. Ako Ježiš, i on prichádza, aby posilnil duchovne trpiacich a dal im nádej plného života i v tomto stave. Ďalej spomenul postavu Francois Charona zo 17. storočia, ktorý svoj život zasvätil sirotám, chorým a opusteným. Blahoprial vedúcim a personálu, ktorí zaisťujú vysokú vedeckú a technickú, i pedagogickú úroveň strediska, pričom nezanedbávajú ani duchovný, pastoračný a ľudský rozmer.

Svätý Otec povedal, že v tom vidí znak, aká hodnota sa v tejto krajine prikladá dôstojnosti telesne postihnutých napriek mnohým pokušeniam moderných čias. V tejto súvislosti spomenul dokumenty Spojených národov a Svätej Stolice, ktorý predvlani zdôraznil, že i oni majú ako ľudský subjekt vrodené, posvätné a neodňateľné práva. Preto Cirkev sústavne venuje pozornosť ich problémom a preto tiež podľa rešpektovania telesne postihnutých sa pozná i úroveň a kvalita tej-ktorej spoločnosti a civilizácie.

Ich dôstojnosť a práva sú i našou dôstojnosťou a právami. To sa ešte vo väčšej miere vzťahuje na kresťanov, ktorí čerpajú zo svojej viery pohútky k čo najhlbšej láske voči postihnutým podľa príkladu Ježiša Krista, ktorý samotný vzal na seba ľudské utrpenie. Aj oni sa preto majú snažiť bojovať spolu s Kristom proti zlu a prekonávať prekážky, ktoré im kladie ich utrpenie.

Každý sa má stať pre ostatných milosrdným samaritánom a sústavne si pripomínať Kristove slová "čokoľvek ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste urobili". Svojim utrpením tiež spolupracujete na Kristovom výkupnom diele a tiež tým, že ho prijímate, dávate kresťanský príklad druhým. Spolu s Kristom milujte život - a to nielen telesný, ale i nadprirodzený, ktorý každý získava sviatosťami.

Na záver príhovoru im Ján Pavol II. poďakoval za ich svedectvo viery a vyjadril nádej, že jeho návšteva ich v tom ešte viac posilní. Príhovor ukončil prosbou k Panne Márii a požehnaním.

- o -

Potom šiel Svätý Otec autom 31 km do svätyne sv. Anny de Bopreé, najstaršieho pútnického miesta severnej Ameriky. Prvý kostol tu bol postavený v roku 1658. Terajší kostol je vybudovaný zo svetlej žuly, má 5 lodí a je 105 metrov dlhý. Je to hlavné pútnické miesto Indiánov, ktorí sem prichádzajú na sviatok sv. Anny 26. júla v množstve niekoľko desiat tisíc.

Ján Pavol II. sa tu stretol s viac ako 6000 Indiánmi a Eskymákmi. Okrem iných tu boli Mohawkovia, Huróni, Atikamekovia, Mitmakovia, Montakajovia, Masketiovia. Po hymne na počesť irokézskeho dievčata blahoslavenej Kataríny Tekakwitta, sa Ján Pavol II. ujal slova: V úvode príhovoru sa im poďakoval, že sem prišli, niektorí i zďaleka. Pripomenul, že sú pôvodným obyvateľstvom Severnej Ameriky, ktorej tiež vtlačili rysy svojej kultúry. Majú preto vyhradené miesto i v súčasnej spoločnosti, lebo Boh dal zem všetkým ľuďom. Kresťanské poslanstvo neuberá nič z ich ľudskej totožnosti. Dokazuje to i fakt, že majú vlastnú svätú, blahoslavenú Kateri Tekakwitu .... VR, 10.9.84-č.

Tohoročný sviatok Panny Márie Sedembolestnej, ktorú si Slováci uctievaajú ako svoju hlavnú patrónku, stál v znamení veľkých udalostí v kanadskom Toronte a na Slovensku v Šaštíne.

Prvá má svoj význam pre svoju jedinečnosť v niekoľkonásobnom ohľade: je to po prvýkrát, čo Svätý Otec v Amerike posvätil daňaký kostol, ďalej, že to boli práve Slováci a z pomedzi nich gréckokatolíci, ktorým sa dostalo tej cti, že Svätý Otec zavítal medzi nich a posvätil im katedrálly, t.j. biskupský kostol diecézy.

Čo na tom, že stavba je ešte len v začiatkoch a že bude hotová až na budúci rok? Najdôležitejšiu súčasť obradu posviacky - posviacky oltára - vykonal Svätý Otec hneď po posvätení uholného kameňa a dvoch pamätných tabúl.

Prejav Svätého Otca, ktorý povedal po slovensky :

"Slávnosťou, pochádzajúcou od vzkrieseného Spasiteľa, pozdravujem slovenskú pospolitosť byzantského obradu eparchie sv. Cyrila a Metoda v Toronte. Vyslovujem tiež bratský pozdrav cirkevným a občianskym predstaviteľom, ktorí nás dnes večer poctili svojou prítomnosťou.

Som veľmi rád, že som medzi Vami, aby som posvätil základný kameň katedrály Premenenia a že sa môžem spojiť s Vami pri vzdávaní chvály a vďaky Bohu za divy, ktoré urobil uprostred Vás.

Obdivuhodná Božia prozretelnosť bola skutočne s Vami v tejto krajine. Ochraňovala Vás a spravovala Vaše životy odvtedy, čo ste sem prišli ako prisťahovalci. "

Potom Svätý Otec spomína niektoré významné dáta dejín slovenských gréckokatolíkov v Kanade, ako menovanie slovenského biskupa roku 1964, teda pred 20-timi rokmi, zriadenie slovenského biskupstva so sídlom v Toronte roku 1980 a pod. Pápež na základe týchto a iných skutočností ďakuje Božej prozretelnosti za jej ochranu a dokladá:

"Prozretelnosť, ktorá bola oporou Vášho ľudu vo veľkých trápeniach a súženiach, ktoré podstúpila Vaša cirkev na Slovensku, Vás priviedla k tomuto dňu. Dúfam - a modlím sa za to - aby eparchia sv. Cyrila a Metoda pokračovala a prekvitala a tak sa v Kristovi stala čoraz účinnejším prostriedkom evanjelizácie a príkladom opravdivého kresťanského života. Nech Pán urýchli aj čas pokoja a úplnej slobody pre cirkev v krajine, z ktorej pochádzate, aby Vaša radosť bola úplná! "

Potom pápež hovoril o pôsobení a význame sv. Cyrila a Metoda - spolupatrónov Európy popri sv. Benediktovi - a patrónov gréckokatolíckej diecézy v Kanade. Túto pasáž prinesieme v relácii "Náboženstvo a dnešok".

Svätý Otec, vrátiac sa k tomu čo tvorilo dôvod jeho návštevy u Slovákov, povedal:

"Teším sa, že môžem posvätiť základný kameň novej katedrály Premenenia. Ako hlavný chrám eparchie, táto katedrála je symbolom svetla evanjelia, ktoré sa podáva ďalej prostredníctvom učenia biskupa a je aj symbolom duchovného dedičstva slovenského národa!"

V ďalšej časti svojho prejavu Svätý Otec sa dotkol toho, čo tvorí podstatu chrámu, ktorý je katedrou biskupa - odtiaľ slovo katedrála - a aký význam bude mať pre slovenských gréckokatolíkov a deti ich detí v Kanade. Po úvahe o tajomstve, ktorému je zasvätená nová katedrála, Ján Pavol II. zaključil svoj prejav týmito slovami :

"Keď dnes konám posviacku tohto základného kameňa, rímska cirkev obnovuje svoju lásku a pastoračnú starostlivosť o Váš národ.

Teraz by som chcel vysloviť osobitnú pochvalu biskupovi Boreckému a celej ukrajinskej eparchii v Toronte za bratskú podporu a povzbudenie, ktoré počas toľkých rokov poskytovali Slovákom byzantského obradu, voči odlišným náboženským a kultúrnym tradíciám a ich ochota pomáhať, veľmi prispeli k ustanoveniu eparchie sv. Cyrila a Metoda. Ich spolupráca bola pre iné komunity vzorom súladu a bratskej pomoci.

Prv, než by som skončil, chcem Vám vyjadriť, akú radosť mi spôsobuje Vaša oddanosť Márii, Matke Božej.

Drahí bratia a sestry v Kristu, kráčajte vždy vo svetle a sile vzkrieseného Krista! Buďte silní v nádeji k láske a blížnemu. Zachovajte si svoje vzácne slovenské tradície a svoje dedičstvo viery! Milosť nášho Pána Ježiša Krista nech je s Vami všetkými. Amen."

Nadnes tolko. Myslím, že sme nemohli lepšie skončiť "Slovo do týždňa, ako týmto želaním Svätého Otca! SE, 17.9.84

- o -

Aktualita "Náboženstvo a dnešok" od otca Antona- pokračovanie.

15. a 15. september 1984 stál v znamení dvoch významných udalostí: oslavy sviatku Panny Márie Sedembolestnej, patronky Slovenska a posviacky gréckokatolíckej katedrály, resp. jej uholného kameňa a hlavného oltára v Toronte.

Obe tieto udalosti spája významná časová okolnosť: sviatok Patrónky Slovenska. Lebo posviacka sa uskutočnila práve v tento deň! Náhodou? Zhodou okolností? Kompromisom v organizačnom tíme pápežovej návštevy? Alebo je to znak zo strany Matky Božej - a to práve gréckokatolíkom, ktorým v roku 1950 režim zasadil priam smrteľnú ranu? Je to znak, že Boh dopúšťa, ale neopúšťa? Je to odmena za vernosť Petrovmu stolcu podľa príkladu sv. Cyrila a Metoda, ktorých pamätníkom sú gréckokatolíci svojou liturgiou a špiritualitou?

Azda toto bol dôvod, prečo Svätý Otec venoval podstatnú časť svojho prejavu počas obradov svätenia práve týmto dvom svätcom :

"Dve historické udalosti 1980-roku majú osobitnú dôležitosť pre gréckokatolíkov v Kanade a obidve slúžia na Vašu úctu sv. Cyrila a Metoda. 13. októbra v spomínanom roku som ustanovil eparchiu v Toronte, ktorá nesie ich meno a 31. decembra som vyhlásil týchto dvoch svätých bratov za patrónov celej Európy spolu so sv. Benediktom.

Sv. Cyril a Metod sú právom známi ako apoštoli Slovanov..... Zanechali svoju domovinu a roku 863 začali hlásať Kristovo evanjelium na Morave a na Slovensku. Aby mohli ľuďu hlásať vieru, preložili do slovenskej reči sväté Písmo a liturgickú knihy. Tým sa pričínili o to, že ich evanjelizačné úsilie malo veľký úspech. Okrem toho položili základy pre literárny rozvoj náboženskej a sociálnej kultúry Slovanov. Títo veľkí svätí misiónári sú tiež známi svojim úsilím o jednotu s r d e . Boli horlivými kňazmi byzantského obradu a vykonávali svoju pastoračnú prácu v spojení s cirkvou v Carihrade, ktorá ich poslala i s cirkvou v Ríme, ktorá ich poslanie potvrdila.

Po 11. storočiach si ešte stále s veľkým obdivom a s hlbokou láskou voči Bohu spomíname na statočné činy sv. Cyrila a Metoda. Staroslovienská reč posvätnéj liturgie byzantského obradu je akoby živým pamätníkom ich nesmierného vplyvu na Cirkev. Aj budúce generácie si budú spomínať na ich horlivosť za Božie slovo, na ich oddanosť slovenskej kultúre, na ich lásku k posvätnéj liturgii i na ich veľké úsilie o jednotu.

Pre tieto a pre iné príčiny apoštoli Slovanov nás dnes inšpirujú a zároveň podporujú svojimi modlitbami. Teším sa, že môžem posvätiť

základný kameň novej katedrály Premenenia. Ako hlavný chrám eparchie, táto katedrála je symbolom svetla evanjelia, ktoré sa podáva ďalej prostredníctvom učenia biskupa a je aj symbolom duchovného dedičstva slovenského národa. Tu sa bude sláviť byzantská liturgia v plnej svojej nádhernej a velebnej kráse. Tu bude biskup osobitným spôsobom pokračovať v evanjeliu a odovzdá Vám a Vaším deťom i deťom Vašich detí pravoverné učenie Cirkvi.

Meno novej katedrály usmerňuje našu pozornosť na nášho Spasiteľa Ježiša Krista na tú chvíľu dejín ľudstva, keď Petrovi, Jakubovi a Jánovi dal uzrieť slávu, ktorú má spolu s Otcom. Toto zjavenie Ježiša ako milovaného Božieho Syna utvrdilo apoštolov vo viere a ktoré ich bude udržiavať vo temných chvíľach Ježišovho utrpenia ako aj vo chvíľach, keď budú mať účasť na Kristovom kríži. Teda premenenie a táto katedrála, ktorá nesie jeho meno, nám dáva nádej, že budeme mať účasť na tomto tajomstve a že z Božej milosti budeme aj my premenení, aby sme mali účasť na Jeho sláve.

Pri tejto príležitosti sa naše myšlienky vracajú k Pavlovi VI., ktorý zomrel 6. augusta. V deň, keď sa slávi tajomstvo premenenia tak podľa byzantského, ako aj podľa rímskeho obradu. On Vám dal v roku 1964 biskupa Rusnáka. Aj táto nová katedrála Premenenia je do istej miery prejavom pastierskej starostlivosti tohto veľkého pápeža o Vás a o všetkých Slovanov!"

K týmto hlbokým slovám pápeža netreba nič dodávať, ani ich vysvetľovať. Myšlienka, ktorú naznačil v súvislosti s tajomstvom premenenia Pána, bude istotne veľkou potechou najmä Slovákom doma. Premenenie Pána bude pre všetkých veriacich v Krista prameňom svetla v temných chvíľach a v časoch útlaku a prenasledovania.

Pieta a premenenie - nádej na premenenie na sviatok piety Sedembolestnej! SE, 18. a 20.9.84

- o -

Pápež Ján Pavol II. strávil prvé tri dni v provincii Quebec v mestách Quebec a Montréal, potom navštívil provincie na pobreží Atlantického oceánu - Nový Fundlen, Nový Brunšvik, Nové Škótsko, v piatok a v sobotu Toronto. V Toronte sa stretol s desiatimi tisíckami Kanadanov poľského pôvodu. Ďalšími zastávkami pápežovej cesty po Kanade boli Winnipeg, Edmonton, Fort Simpson a Vancouver. V stredu 19.9. 1984 zavítal sv. Otec do hlavného mesta Ottawy.

V sobotu, 15.9.1984 v rámci bohatého programu v Toronte, v hlavnom meste najľudnatejšej kanadskej provincie Ontario, prišiel Sv. Otec aj medzi Slovákov, aby posvätil gréckokatolícku katedrálu biskupstva sv. Cyrila a Metoda, obopínajúceho celú Kanadu. Keďže stavba katedrály je iba v začiatkoch, obmedzila sa posviacka na uholný kameň a hlavný oltár. Pri tejto príležitosti požehnal pápež i dve tabule, pripomínajúce schválenie slovenskej liturgie pápežom Hadriánom II. a posviacku katedrály 15.9.1984 na sviatok Panny Márie Sedembolestnej, patronky Slovenska.

V rámci posviacky mal Svätý Otec významný prejav, z ktorého Vám otec Anton uviedol vybrané časti. SE, 18. a 19.9.84.

- o -

Z referátu otca Félix Litvu z apoštolskej cesty Jána Pavla II. v Kanade :

... Keď sa v TV pýtali niektorých poslucháčov, ako je to možné, že napriek výskumu novinárov o istom nesúhlase s pápežovými vyhláseniami predať toľkí ho chcú stretnúť, odpoveď bola jednoznačná : je to človek, ktorý naozaj verí čo hovorí a neusiľuje sa získať ľudí slovami, za ktorými nestojí.... Ľudia chcú postretnúť tohoto človeka, ktorý prišiel z ďaleka, aby im hovoril aj o takých pravdách, ktoré iní zamlčujú!

Nedajte sa od nikoho podvádzat' o skutočnom zmysle života. Život pochádza od Boha. Vy žijete tu na zemi, pretože On vás stvoril. I vy pochádzate od Boha, patríte mu a prídete k nemu. Boh je začiatkom a koncom vášho života. Daroval vám ho a prial si, aby ste vyrástli v tejto bohatej a čínorodej oblasti sveta, ktorú tiež stvoril, požehnal vám a dal tiež mnoho možností.

Dokonca vám umožnil účasť na svojom vlastnom živote: prijal vás za svoje deti, takže ste Kristovými bratmi a sestrami. V evanjeliu nás Ježiš varuje, že vo svete sú zlodeji, ktorí prichádzajú aby zabíjali a spôsobovali skazu. Stretnete sa so zlodejmi, ktorí sa vás budú snažiť oklamať. Budú vám tvrdiť, že zmyslom života je, aby ste dosiahli pokiaľ možno čo najviac pôžitkov a ukojili svoje vášne. Budú vás presviedčať, že tento svet je jediný existujúci, že teraz musíte zo života vyťažiť všetko čo sa dá. Budete tiež počuť: myslí iba na seba a nestaraj sa o druhých. A ešte iné vám budú našepkávať: budeš šťastný, keď budeš mať mnoho peňazí a zaopatríš si všetko pohodlie. A keď budeš nešťastný, môžeš utiecť zo skutočnosti alkoholom alebo omamnými jedmi.

Niž z toho ale nie je pravda a žiadna z týchto vecí vám v živote neprinesie radosť! Ozajstný život nespočíva v živote samotnom alebo v hmotných veciach, ale v niekom inom: v tom, ktorý stvoril všetko čo je na svete dobré, pravdivé a krásne.

Ozajstný život je v Bohu a toho nájdete v osobe Ježiša Krista. Kristus nám zjavuje Boha a poznať Krista značí poznať Boha. Aby ste mohli spoznať i samých seba, svoje vlastné já, musíte spoznať Krista. Preto mohol svätý Pavol vyhlásiť: áno, vôbec všetko to považujem za škodu v porovnaní s oným nesmierne cenným poznaním Ježiša Krista, svojho Pána...

Viem, že niektorí z vás navštevujú katolícke školy. A prečo? Aby ste mohli čo najskôr spoznať Krista a v ňom i plný zmysel života, ktorý potom budete tiež môcť naplno žiť. Cirkev má svoje školy, pretože vás chce oboznámiť s Kristom. Praje si, aby ste v ňom odsiahli úplnú vyspelosť, t.j. aby z vás boli dokonalé ľudské bytosti a súčasne aj Božie deti.

Drahé deti a mladí ľudia!

Pozdvihnite svoj zrak ku Kristovi. Keď budete počuť o tajomstve života, vzhliadnite na Neho a On vám vysvetlí, aký je pravý zmysel. Až budete uvažovať o úlohe, ktorá vás čaká v budúcnosti kanady a sveta, znova sa pozrite svojím zrakom na Krista. On vám vnukne, ako máte využívať svoje schopnosti ako kanadskí občania i ako občania svetového spoločenstva. A pozerajte na Krista i vtedy, keď budete rozjímať o budúcom živote. Milujte Ho a slúžte mu v osobách vo svojom okolí tak, aby ste jedného dňa mohli dosiahnuť plnosť večného života.

- o -

Ku starším osobám sa Svätý Otec obrátil týmito slovami :

Ste povolani, aby ste svedčili o tom, že hodnota života spočíva v tom, čím ste, nie v tom čo vlastníte alebo dokážete urobiť. Spoločnosť potrebuje osoby tzv. tretieho veku pre ich skúsenosti, vieru, príklad, lásku a múdrosť. Rovnako tak ich potrebuje i Cirkev.

Posledná časť príhovoru patrila telesne postihnutým :

Ste invalidi, ale hodnota a dôstojnosť ľudskej osoby sa nemeria telesnou alebo duševnou zdatnosťou, výkonnosťou alebo rýchlosťou a obratnosťou. Vyplývajú zo základného faktu, že každý jednotlivec je Božím stvorením a že bol vykúpený Kristovou krvou. Boh volá každého z vás po vašom vlastnom mene. Chce, aby ste osobne prispievali kvetu svojim prínosom a aby ste naplno žili v službe ostatným. Božia otcovská starostlivosť sa vzťahuje na zdravých i chorých, na silných rovnako ako na invalidov a telesne postihnutých. VR, 19.9.84-č.

V stredu ráno 19.9.1984 prišiel Svätý Otec lietadlom z Vancouveru do Ottawy, vzdialenosť 3553 km za 4,5 hodiny. Ottawa má 608.000 obyvateľov. V jej arcidiecéze je 48 % katolíkov. Na letisku Svätého Otca pozdravil miestny arcibiskup a predstavil mu prítomné osobnosti. Z letiska išiel Svätý Otec autom a loďou do konferenčného centra, odtiaľ v panoramatickom vozidle do kláštora Služobníč Ježiša a Márie a Hall, kde slúžil svätú omšu. V tomto meste je 92 % katolíkov.

Kontemplácia Kongregácie služobníč Ježiša a Márie bola založená roku 1895 v meste Meason, čo je od Hall na 30 km. Cieľom kongregácie je úcta Božského Srdca v Eucharistii a v kňazstve a podporovanie zjednotenia vo viere. Kongregácia má dnes sedem kláštorov. Svätú omšu sledovalo desiatitisíce veriacich na gigantickej obrazovke v blízkom parku.

Vo svojej homílii Svätý Otec vyzdvihol, že Cirkev, inšpirovaná v nej účinkujúcim Svätým Duchom, stále prosí Ježiša, aby prišiel. Cirkev umyla svoje šaty v krvi Vykupiteľa. Kresťania už tu na zemi sa zúčastňujú na Božom živote pokoja prostredníctvom viery, sviatosti, modlitby a lásky. Ale Cirkev nie je spokojná, kým nenastane úplná obnova a nedospeje k plnšiemu videniu Ježiša. Cirkev vyútorne žije v očakávaní. Vydáva svedectvo o svojej nádeji.

Bohu zasvätené duše charizmatickým spôsobom si zvolili Ježiša za svoju výlučnú lásku, podobne ako Ženícha. Z toho vyplýva, že ich prvotnou úlohou je pracovať za veci Božie, za príchod kráľovstva nebeského. Im je kráľovstvo Božie bližšie ako iným. Zasvätené osoby zvestujú pominuteľnému svetu zmŕtvychvstanie a život večný. Túto charizmu najviac majú reholné sestry žijúce v klauzúre, ktoré sa nezaoberajú aktivitou medzi ľuďmi, aby boli stále zvláštnym spôsobom spojené s Bohom.

Na tomto mieste sa zvlášť obraciam na Vás, milé kontemplatívne sestry! Vašu úlohu v mystickom tele Kristovom Cirkev považuje za podstatnú pre ďalší rozvoj svojho života. Kontemplatívna modlitba mala významnú úlohu aj pre prehlbenie viery v Kanade. Dobré to spoznali vo svojej intuícii Vaši zakladatelia. Vašou duchovnou úlohou je pomoc službe kňazov a spolupracovať na večnom pláne Božom, ktorý Ježiš vyjadril slovami: aby všetci jedno boli. Máte patriť medzi tie múdre panny, ktoré boli pripravené, keď očakávali Ženícha. Vo svojich lampách mali dosť oleja. Budte aj Vy stále naplnené Duchom pri očakávaní Pána! Bedlite a budte pripravené. Váš život prebieha v tichosti a utiahnutosti od sveta, v samote s Ježišom, v láske a pokání, v práci, ktorou sa podieľate na vykupiteľskom diele.

Nech Vás neznechujú skúšky na ceste k hlbšiemu spojeniu s Ježišom. I keď žijete v komunite, každá z Vás musí ísť svojou osobnou cestou k Bohu. Prežívajte hlboko modlitbu žalmistu: Pane, po Tebe smáď duša moja. Nevysloviteľné a osobné stretnutie s Bohom môže sa uskutočniť len vtedy, keď duša prežíva tmavú noc, v ktorej svieti viera! Nech rastie Vaša viera v škole Márie. Váš život iste vytvára veľké duchovné hodnoty podľa slov Pána Ježiša: Ak niekto ostáva vo mne, ja ostávam v ňom a ten prináša bohaté ovocie. Bez Vašej lásky by láska ochladla. Cirkev, ktorá prosí a trpí, hlása najúčinnjšie radostnú zvesť evanjelia.

Vy ste dobre pochopili svoju úlohu. Okolo Vás je vždy viac a viac ľudí a hlavne aj mladých, ktorí hľadajú spojenie s Bohom v modlitbe a kontemplácii. Tým, ktorí chcú vo svojom živote vykonať niečo veľkého, ukážte, že cesta ku svätosti je najzaujímavejšia a svojou dobrodružnosťou! Nech Vaše kláštory dávajú počestným živú vodu, vodu večného života, z ktorej nech zadarmo čerpajú tí, ktorí smädia. Čo hovorím, vzťahuje sa aj na všetky Bohu zasvätené reholníčky v Kanade, ktorých je asi 40 000. Kontemplácia je totiž aj základom apoštolského života. Modlite sa teda so mnou za všetky Bohu zasvätené osoby, aby Cirkev rástla vo svätosti! VR, 20.9.84-sl.

Vo štvrtok 20.9.1984 ráno, v posledný deň návštevy Svätého Otca v Kanade, prišiel do medtropilitnej katedrály v Ottawe, kde sa zišli organizátori a koordinátori jeho apoštolskej návštevy. Svätý Otec sa vrelými slovami poďakoval za ich obetavú prácu a všestrannú iniciatívu. Potom sa stretol s katolíckou biskupskou konferenciou Kanady vo veľkej kaplnke Dcéry lásky v Ottawe. Táto konferencia má 127 členov.

Príhovor Svätého Otca členom biskupskej konferencie Kanady.

Svätý Otec vo svojom obšírnom preslove sa snažil predovšetkým zdôrazniť poslanie biskupov na základe učenia II. vatikánskeho koncilu. Poukázal na milosť a úlohu, ktoré dostali biskupi ako nástupcovia apoštolov. Táto milosť a úloha sú veľmi jasne vyjadrené v textoch II. vatikánskeho koncilu, najmä vo vieroučnej konštitúcii "Lumen gentium" a v dekréte "Christus Dominus". Pri stretnutiach s bratmi v episkopáte Ján Pavol II. sa snaží na základe spoločnej úvahy zamyslieť sa a pouvažovať o zodpovednosti apoštolského poslanie biskupov.

Citujúc koncilovú konštitúciu Lumen gentium, Svätý Otec povedal:

V osobe biskupov, ktorým pomáhajú kňazi, je uprostred veriacich prítomný Pán Ježiš Kristus, najvyšší Veľkňaz. Pomocou ich vynikajúcej služby hlása slovo Božie všetkým národom a veriacim, stále vysluhuje sviatosť viery, ich múdrosťou a rozvážnosťou vedie a upravuje ľud Nového zákona na jeho púti do večnej blaženosti. Títo pastieri, vyvolení pást' stádo Pánovo, sú služobníkmi Kristovými a vysluhovateľmi Božích tajomstiev. Sú poverení vydávať svedectvo o evanjeliu milosti Božej a byť v službách ducha a spravodlivosti v sláve.

Ako vidno, toto je teda význam biskupskej služby, ktorá zahrňuje v sebe predovšetkým úlohu učiť, posväcovať a spravovať, čiže viesť veriacich. Tieto úlohy biskupi vykonávajú v hierarchickom spoločenstve s hlavou biskupskeho kolégia a jeho členmi. Inými slovami, biskupi vynikajúcim a viditeľným spôsobom zastávajú úlohu samého Krista ako učiteľa, pastiera a veľkňaza a konajú v jeho mene.

Ján Pavol II. ďalej pripomenul, že poslanie biskupov je v každom prípade otázkou služby. Služby dobrého pastiera, ktorý obetuje svoj život za ovce. Táto ponížená a veľkomyselná služba sa nevyhnutne vyžaduje o d v a h u a a u t o r i t u. Biskupi spravujú sebe zverené miestne cirkvi ako Kristoví námestníci a splnomocnení radami, pokynmi, príkladom, ale aj autoritou a posvätnou mocou, ktorú však používajú iba na to, aby vzdelávali svoje stádo v pravde a svätosti.

A Vy dobre viete - povedal Svätý Otec prítomným biskupom - že právomoc každého biskupa, ktorý zostane v biskupskej konferencii, ako to pripomína 2. vatikánsky koncil, je potvrdená, posilnená a bránená všeobecnou právomocou Petrovho nástupcu.

Medzi hlavnými povinnosťami biskupov vyniká hlásanie evanjelia. Oni sú totiž vierozsvetmi a hodnovernými učiteľmi, obdarenými Kristovou autoritou, ktorí hlásajú sebe zverenému ľudu vieru, ako ju treba vyznávať a uplatňovať v živote. Osvietení Duchom Svätým ju vysvetľujú a bedlivo bránia stádo pred bludmi, ktoré ho ohrozujú. Iba v Božom slove sa nachádza kľúč našej existencie a svetlo, ktoré osvetľuje našu cestu. Preto som sa vo svojich homíliach snažil veriacim objasniť Božie zjavenie, aby rozjímali o Božej sláve, ktorú chce dať človeku plnosť života, avšak takým spôsobom, ktorý presahuje ľudské pocity a túžby. Vykúpenie nás stavia pred Božiu spravodlivosť, pred hriech človeka a pred lásku Boha, ktorý ho oslobodil. Človek potrebuje Vykupiteľa, aby sa mohol stať ozajstným, úplným človekom. Humanizmus, ktorý chceme povzniesť v spolupráci s našimi bratmi a sestrami iných kresťanských vyznaní a s nekresťanmi, ako i s ľuďmi

dobrej vôle, závisí pre nás kresťanov od Boha Stvoriteľa a Vykupiteľa. Nisiit Dominus sedi Kikáverit domum. Sekularizácia, chápaná v zmysle chcieť uskutočniť v praktickom živote humanizmus bez odvolávania sa na Boha, by bolo popieranie kresťanskej viery!

Toto je dôvod, pre ktorý musíme ohlasovať radostnú zvesť vykúpenia pri každej vhodnej i nevhodnej príležitosti v celej jej sile a pôvodnosti. Musíme ohlasovať celú vieru, ktorú Kristus vyjadruje volajúc a povzbudzujúc veriacich k obráteniu. Ak sa svet viac neodváži hovoriť o Bohu, to je preto, lebo čaká od Cirkvi - zvlášť od biskupov a kňazov - slovo, ktoré by presvedčivou a zrozumiteľnou rečou svedčilo o Bohu, nezmenšujúc nikdy veľkosť ohlasovaného posolstva.

Tu Svätý Otec poukázal na niektoré problémy dnešnej spoločnosti, ktorým treba venovať osobitnú pozornosť a snažiť sa ich riešiť vo svetle evanjeliového učenia. Ide tu hlavne o d o s t o j n o s ť r o d i n n é h o ž i v o t a . Kolko detí, kolko rodičov trpí dnes následkom rozbitých rodín a rozvodov! Alebo kolko osôb nažíva slobodne preto, lebo nechcú vziať na seba úplnú a výlučnú úlohu vo sviatosti manželstva dvoch partnerov! nehovoriac o stále väčšmi sa šíriacich potratov! A mohli by smeešte pokračovať.

Medzi vážne príčiny týchto zliel patrí zabúdanie na Boha a jeho odmietanie, neznalosť jeho vznešeného plánu, týkajúceho sa manželského styku, ako aj nepripravenosť mladých ľudí pre vstup do manželstva! Od Cirkvi sa dnes očakáva, aby pomáhala zachrániť ľudský život, aby pomáhala rešpektovať ľudský život.

Ján Pavol II. poukázal ďalej na dôležitosť a potrebu m o d l i t b y . Povzbudil biskupov, aby sa snažili viesť veriacich k modlitbe, aby boli služobníkmi posväcovania prostredníctvom sviatostí.

Osobitný dôraz Svätý Otec kládol na n e d e l ň ú s v ä t ú o m š u a s v i a t o s ť z m i e r e n i a , ktorá má veľký dosah nielen na osobný život, ale aj spoločenský. A samozrejme, nezabudol pripomenúť biskupom, aby pomáhali, podporovali kňazov a starali sa o n o v é k ň a z s k é p o v o l a n i a .

Svätý Otec poukázal tiež na skutočnosť, že biskupi, žijúc v kolegialite, nesú zodpovednosť spolu s pápežom aj za všeobecnú Cirkev v rešpektovaní iných miestnych cirkví. Tento zmysel pre všeobecnosť cirkvi treba žiť vo viere a v disciplíne, v otvorení veriacich k potrebám c h u d o b n ý c h k r a j i n . Tu treba myslieť osobitne na m i s i j n ú č i n n o s ť a vzájomnú pomoc medzi cirkvami, zvlášť pokiaľ ide o duchovné potreby.

V závere Svätý Otec povzbudil biskupov, aby prejavovali solidárnosť hlavne tým, ktorí sú p r e n a s l e d o v a n í p r e s v o j u v i e r u ! V Lurde minulého roku som poukázal na utrpenie našich prenasledovaných bratov, pretože nad týmto problémom panuje veľké ticho, ktoré treba pretrhnúť! Žiadam Vás, moji bratia a pastieri, aby ste tak urobili spolu so mnou! Prosím Vás, aby ste pripomínali Vaším veriacim tento vážny problém a pobádali ich k modlitbe za týchto prenasledovaných bratov! Ich odvážna viera tajomne pomáha celej Cirkvi!

VR, 20.9.84-sl.

- o -

POČÚVAJTE NÁBOŽENSKÉ VYSIELANIA ROZHLASOVÝCH STANÍC SVETA,
ROZŠIRUJTE A PREHLBUJTE SVOJ DUCHOVNÝ ŽIVOT A VEDOMOSTI !

DOBA JE VÁŽNA, ČAS KRISTOVHO PRÍCHODU SA PRIBLIŽUJE, PRETO :
ZASVÄTME SEBA A SVOJE RODINY BOŽSKÉMU SRDCU JEŽIŠOVU
A NEPOŠKVRNENÉMU SRDCU PANNY MÁRIE !

Niekoľko hodín pred rozlúčkou s Kanadou, Svätý Otec slúžil slávnostnú svätú omšu na veľkom priestranstve v Ottawe za účasti státisícov veriacich tak z anglicky, ako aj francúzsky hovoriacej oblasti.

H o m í l i a J á n a P a v l a II.

bola výzvou k modlitbe za spravodlivosť appkoj vo svete, nad ktorým visí hrozba nukleárnej vojny a tisíce ľudí umierajú hladom. Východiacimi bodmi ciest, ktoré vedú k spravodlivosti a pokoju, sa nachádzajú vo vykúpení sveta, ktoré Ježiš Kristus dovršil na dreve kríža a svojim zmrŕtvychvstaním. Táto skutočnosť je prvorádou dôležitosťou v našej dobe, v ktorej človek, národy a celé ľudstvo beznádejne hľadajú cestu k pokoju. Iba ak prijmeme evanjelium blaženstiev, nebudeme mať strach z hrozieb smrti, ktoré visia nad milionmi ľudí, hrozieb smrti, ktoré zatažujú všetko čo je ľudské.

Iba vo svetle kríža a zmrŕtvychvstania nájde človek svoju silu a moc. Žiadna forma historického materializmu mu nedá ani základ ani záruku. **M a t e r i a l i z m u s m ô ž e i b a p r i v i e s ť**
ď o p o c h y b n o s t í, z m e n š i ť, p o š l i a p a ť,
z n i č i ť, z l o m i ť č o j e h l b o k o ľ u d s k é !

Ján Pavol II. poukázal ďalej na úzky vzťah medzi spravodlivosťou a pokojom. Totiž pre budovanie mieru vo svete treba spravodlivosť. A ktoré svedomie sa môže uspokojiť bez reagovania, keď jestvujú hrozné rozdiely medzi ľuďmi a skupinami mimoriadne bohatými na jednej strane a väčšiny chudobných - ba dokonca až biednych - na strane druhej? Aké svedomie sa uspokojí s povrchným riešením, ktoré zakrýva nespravodlivosť až natoľko, že na niektorom mieste zemegule človek je zranený vo svojom najosobnejšom presvedčení, vo svojom náhľade na svet, vo svojej náboženskej viere, podobne ako aj v oblasti tzv. ľudských slobôd? Môžeme byť strojcami pokoja, hľadujúcimi po spravodlivosti, ak bez reagovania dovolíme, aby sa závratnou rýchlosťou napredovalo v zbrojení, ktoré sa predstavuje ako služba mieru vo svete, zatiaľčo pretekanie v zbrojení je skutočnou hrozbou smrti a jeho finančné náklady okrádajú krajiny o účinné prostriedky pre ich rozvoj?

Svätý Otec zdôraznil, že naša povinnosť - povinnosť každého strojcu pokoja - je v týchto časoch veľmi naliehavá, pretože netreba dovoliť, aby mravné svedomie ľudstva sa poddalo násiliu. Preto treba udržiavať živé spojenie medzi pokojom a spravodlivosťou, medzi pokojom a nepopierateľnými právami jednotlivcov a národov. Treba ochrániť národy - milióny osôb - od nukleárnej smrti a od smrti hladu! Treba ochrániť od smrti všetko, čo je ľudské.!

Hľa, toto je posledný apel pápeža Jána Pavla II. na kanadskom území. Otrastujúci apel úzkostlivej ustarostenosti pre osudy ľudského pokolenia.

Po slávnostnej svätej omši Ján Pavol II. odišiel na vojenské letisko v Ottawe, kde sa rozlúčil a vyslovil slová vďaky všetkým, čo sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o dobrý priebeh jeho apoštolskej návštevy. Osobitnú vďaku vyslovil kanadskému episkopátu a občianskym autoritám, ktoré mali veľký podiel na organizovaní jeho cesty. A nakoniec ešte vyjadril ľútosť nad neuskutočneným stretnutím s Indiánmi a Eskimákmi vo Fort Simpson so želaním, aby mu Božia Prozreteľnosť poskytla inú príležitosť stretnúť sa s nimi.

Spiatočná cesta Svätého Otca začala s 1,5 hodinovým oneskorením, nakoľko na letisko sa prišli s ním rozlúčiť mnohé osobnosti cirkevného a občianskeho života. V lietadle so Svätým Otcem cestovalo do Ríma okolo 40 dobrovoľníkov, ktorí obetavo spolupracovali s kanadským episkopátom na príprave apoštolskej návštevy Jána Pavla II. v ich krajine. Ako odmenu za túto príkladnú spoluprácu, kanadská biskupská konferencia im zaplatila cestovný lístok lietadlom do večného mesta....

VR, 21.9.84-sl.

Ešte k ceste Svätého Otca do Kanady .

Naši otcovia, keď sa vracali na Slovensko domov z Nového sveta, zložili si pesničku, v ktorej sa opakovali ako znelka slov: Amerika, zem veľiká. O Kanade to platí v plnšom zmysle ako o Spojených štátoch: na každého z 10 miliónov katolíkov tejto krajiny pripadá 1 km² pôdy. Počas návštevy Jána Pavla II. každý druhý katolík sa s ním osobne stretol a z nekatolíkov pravdepodobne ďalších 2,5 milióna ľudí, takže prakticky z 25 miliónov Kanadanov každý štvrtý postretol pri niektorej príležitosti Svätého Otca. Aspoň tak to vyrátali ľudia, záľubní do čísel.

O TV sa už ani nehovorí, lebo sa vysielalo priemerne 8 hodín denne, čo je vari 100 hodín počas celej návštevy.

Podľa úradného číslovania mal mať Svätý Otec 36 príhovorov, ale v skutočnosti ich povedal rovnako 50, ak zarátame do nich rozhlasové posolstvo, vysielané do Kanady ešte pred svojím príchodom. K nim by bolo treba prirátat krátke dodatky, ktoré odznali obyčajne po skončení hlavnej udalosti dňa a ktoré sa často vzťahovali na podnebie, ako napr. na dážď, v ktorom vytrvali veriaci do samého konca svätej omše a Svätý Otec im pripomenul, že je to vždy znak milosti keď prší. Veď aj v Advete prosíme Spasiteľa o príchod modlitbou za dážď, ktorý nám má nebeský Otec zoslať.

Po Kanade a nad jej územím Svätý Otec preletel lietadlom alebo precestoval vlakom približne 11 500 km a o niekoľko tisíc kilometrov viac z Ríma do Quebecu a nazad z Ottawy do Ríma, takže spolu urobil vari 25 000 km.

Táto 23. cesta Jána Pavla II. trvala 12 dní a bola najdlhšia z doterajších ciest. A predsa v Ottawe, keď sa lúčil so svojimi hosťami, pripomenul, že ešte musí pozrieť indiánske kmene vo Fort Simpson spolu s Eskymákmi, u ktorých sa pre nepriaznivé počasie nemohol zastaviť, po čom hneď s úsmevom poznamenal, že sa teraz vlastne pozval do Kanady sám.

Témy Svätého Otca, ktorými sa prihovárал ku kanadským veriacim, vybrali poväčšine kanadskí biskupi, ale svojším spôsobom si ich pripôsobil sám Ján Pavol II. a dotýkal sa v nich najpalčivejších otázok dneška:

vztahu viery a kultúry v Quebecu,
tajomstva Panny Márie na pútnických miestach v St. Andrew du Pre a v kaplnke Trois Rivières,
o tajomstve Božom hovoril v Montreali,
o rodine, o kresťanskom spoločenstve a o misionárskej činnosti Cirkvi pojednával v atlantických provinciách,
v kanadskom priemyselnom stredisku v Toronte rozviedol myšlienky o technológii a jej vplyve na ľudskú osobnosť,
vo Winnipegu predložil Svätý Otec veriacim rozličných etnických skupín obyvateľstva znova problém viery a kultúry, ako obe tieto hodnoty ovplyvňujú kresťanské spoločenstvo rozličných tradícií a kultúr.

V Edmunte upozornil svojich poslucháčov na problémy chudobnejších národov tretieho sveta.

Eskymáckym spoločenstvám nichil hovoriť o právach domorodého obyvateľstva, aby zakončil vo

Vancouveri poukazom na základ kresťanskej nádeje, skrytej v tajomstve Božstva. Na spiatocnej ceste v

Ottawe mal rozlúčku s vládnymi a cirkevnými činiteľmi, ako aj so svetom diplomatov s pripomienkou dnešnej reality, kde človek trpí od človeka, lebo neuveril Kristovi, Božiemu Synovi. V tejto pripomienke utrpenia je skrytá aj odpoveď, prečo sa pápež zastavil aj medzi grékokatolíckymi Slováckmi pri ich započatej katedrále v Toronte:

kedysi v Krakove, keď sa ho pýtali prečo sa zaujíma o gréckokatolíckych Slovákov, odpovedal: "Ktorá matka by mohla nepamätať na dieťa, čo najviac trpí?"

Vari aj Kanada má niektoré miestečka, ktoré ju bolia a Cirkev, ako Matka veriacich, si nemôže dovoliť, aby si ich nevšimla!

- o -

VR, 24.9.84-sl.

Slovenskí jezuiti v Kanade už po druhý raz vydali životopis svätého Tomáša Morusa, humanistu a mučeníka.

Prvé vydanie z roku 1973 sa už rozobralo. Nie div, lebo sv. Tomáš Morus je veľmi sympaticky svätý a vzor pre katolíckych laikov, zvlášť v tejto našej dobe. Okrem toho životopis je písaný príťažlivým štýlom a sviežou rečou.

Osobnosť vždy podmaňovala a každý, kto chce byť veľký, potrebuje veľký vzor. Ani katolík na ceste životom nesmie beztrešne lámať tisícročné zákony prírody. Ak sa chce udržať na úrovni moderného katolíka, ak chce vôbec zostať katolíkom alebo aspoň veriacim v metelici násilia a zvodu, musí mať pred očami ideál: živý, svieži, praktický. Lebo čím je ideál bližší, svojskejší, prístupnejší, uskutočniteľnejší, čím ľahšie sa dá premietnuť do daných pomerov, tým hrejivejšie viaže k sebe, tým viac strhuje k dokonalému nasledovaniu.

To všetko si iste do podrobnosti uvedomil Pius XI., keď roku 1935 v jasnom videní a posúdení novej doby a rovno v prorockom predvídaní nastávajúcej svetovej povíchrice, vyniesol Morusovu postavu z hrobu zabudnutej minulosti a ako vzkriesený kapitál obrodzujúcej mravnej sily podelil do rúk deťom.

Kto si pozorne prečíta tento životopis, ten istotne v ňom nájde kapitál obrodzujúcej mravnej sily. Čitateľa upúta Morusova mladosť, prežitá v Londýne, v rodinnom zátiší londýnskeho sudcu, jeho pobyt na dvore kardinála Mortona a jeho univerzitné štúdia v Canterbury a v Oxforde. Tam vyštudoval právo a zamiloval si aj humanistické ideály. Právnická prax urobila z neho najlepšieho právnika tej doby. Kráľ Henrich VIII. ho vymenoval za kráľovského radcu a neskoršie za Lorda-kancelára. Keď sa kráľovi nepodarilo dostať svedomitého Morusa na svoju stranu - a proti pápežovi - dal ho uväzniť. Vo väzení mu najťažšie padlo odlúčenie od milovanej rodiny.

Keď odmietol prisahať na zákon, podľa ktorého je kráľ najvyššou hlavou cirkvi v Anglicku, bol státny. Nad jeho popravou sa pobúrilo svedomie celej Európy, najmä učených humanistov. Erasmus oplakával priateľa a Henricha VIII. prirovnal ku krutému Neronovi, ktorý dal zavraždiť svojho vychovávateľa Senecu.

Tento krásny a poučný životopis je vhodný na čítanie tak pre mladých, ako aj starších, ktorí v ňom môžu nájsť povzbudenie vo vernosti Kristovi a jeho Cirkvi!

VR, 24.9.84-sl.

- o -

Malta: Miestny ústavný súd vyhlásil, že vyvlastnenie cirkevného majetku vládnym z ákonom je protiústavný a uveďený zákon zrušený. Cirkvi mala byť týmto zákonom odňatá väčšina jej movitého a nemovitého majetku, s výnimkou kultových objektov. Dotyčný zákon podľa nálezu ústavného súdu porušoval slobodu svedomia a vyznania a arcibiskup Mersieca sa proti nemu odvolal v roku 1983 v októbri. Vláda taktiež zakázala 8 miestnym cirkevným školám zahájiť nový školský rok. Cirkev ich však napriek tomu chce v budúcnosti otvoriť, pretože veľká väčšina rodičov stojí na jej strane. 94 % rodičov odmietlo v minulú stredu zapísať svoje deti na štátne školy. Deň predtým 80 000 osôb z celkového počtu 300 000 obyvateľov sa zhromaždilo na manifestáciu v prospech katolíckych škôl v Hamrune. Minister školstva Bonicci naproti tomu pohrozil študentom katolíckych škôl, že nebudú pripustení k maturitným skúškam. Arcibiskup sa chce odvolať na ústavný súd i proti tomuto vládnemu opatreniu.

VR, 25.9.84-č.

Spravodajstvo zo všeobecnej audiencie Svätého Otca dňa 17.10.1984...

Celý audienčný prejav Ján Pavol II. zameraný na nedávnu apoštolskú návštevu v Zarraagoze, v Sancto Domingo a v Porto Rico, ktorá trvala od 9. do 13. októbra 1984. Svätý Otec hovoril o každej etape svojej apoštolskej cesty, počnúc zastávkou v španielskom meste Zarraagoza, ktorá nebola - ako to on sám povedal - iba jednoduchou technickou etapou, ale vyjadrením uznania a vďačnosti španielskému národu za jeho prínos na evanjelizácii Nového sveta a pozvaním, aby i naďalej pokračoval s najlepšimi silami v tejto úlohe.

Po mojom príchode do Sancto Domingo popoludní 11. októbra - povedal Ján Pavol II. - slúžil som svätú omšu za hlásanie evanjelia národom, zdôrazniac v homílii, že moja prítomnosť na dominikánskom území bola svedectvom uznania a vyzdvihnutím podujatia osláviť - s patričnou prípravou - veľmi dôležitú dejinnú udalosť. Ide o udalosť, ktorá by mala pobádať cirkev v Latinskej Amerike k ohlasovaniu evanjelia s väčším úsilím.

Na ostrove Sancto Domingo, kde takmer pred 500 rokmi bol postavený prvý kríž a po prvýkrát vyslovené meno Ježiša Krista, ako rímsky biskup a nástupca sv. Petra, Svätý Otec spolu s biskupmi celej Cirkvi Latinskej Ameriky, ako aj s predstaviteľmi španielskeho, portugalského, filipínskeho, severoamerického a kanadského episkopátu, začal 9-ročnú prípravu na oslavy 500-stého výročia objavenia Nového sveta a začiatku kresťanskej viery na kontinente, ktorý podľa pápeža je plný nádeje.

Kríž, ktorý Ján Pavol II. odovzdal v Sancto Domingo všetkým predsedom biskupských konferencií Latinskej Ameriky, má byť symbolom nových dejín kontinentu nádeje, ktorý treba budovať so silou kríža v pravde, spravodlivosti a láske. Nato Svätý Otec poukázal na význam 9-ročnej prípravy na spomínané vzácné výročie, keď povedal: Sláviť pamiatku toho, čo bolo začiatkom nového, významného dejinného obdobia, neznamená iba spomínať na dôležitejšie udalosti, ale urobiť z nich inšpirujúci prameň nášho dnešného jestovania, nášho spásobu prilnutia k viere Ježiša Krista. Príklady takých amerických svätých nás majú pobádať k tomu, aby sme dali do stredu svojho života Krista ako prítomnosť, z ktorej kresťanstvo čerpá vždy nové svetlo a silu pre budovanie civilizácie lásky, založenej na pravde, slobode, spravodlivosti a pokoji. Zdôrazniac skutočnosť, že jeho posledná apoštolská cesta mala predovšetkým misijný charakter, pod ochranou Panny Márie, Ján Pavol II. ďalej povedal, že Cirkev musí byť úplne verná svojmu Pánovi, dávajúc prednosť chudobným, ktorá však nemá byť vylučná ani vylučujúca, priznávajúc dôstojnosť každému človekovi, stvorenému na Boží obraz a podobu!

Po spomenutí krátkej návštevy v Porto Ricu, ktorú pripravili miestni biskupi s veľkou pastorálnou starostlivosťou a ktorá bola korunovaná veľkou účasťou a nadšením ľudu, Svätý Otec vyjadril želanie, aby 9-ročná príprava na 500. výročie počiatku viery a cirkvi na latinskoamerickom kontinente priniesla hojné a dobré ovocie, zvlášť v osobnom posväcovaní a v snahe oživiť spoločnosť svetlom a silou evanjelia!

Na audienčii medzi cirkevnými hodnosťarmi bol aj pražský arcibiskup kard. František Tomášek, ktorého Ján Pavol II. osobitne pozdravil. K slovenským pútnikom sa Svätý Otec prihovril po slovensky takto:

Z celého srdca pozdravujem skupinu pútnikov zo Slovenska. Drahí Slováci! Vaša prítomnosť na tomto spoločnom stretnutí svedčí o Vašej kresťanskej viere. Zostaňte vždy verní Kristovi, jeho Cirkvi a Petrovmu nástupcovi. S mojím apoštolským požehnaním! /potlesk/.

Po príhovore skupinám z iných krajín, Ján Pavol II. udelil všetkým pútnikom svoje apoštolské požehnanie.

VR, 17.10.84-sl.

Školský brat Michal Febres Cordeiro vyhlásený za svätého .

V túto nedeľu, 21.10.1984 Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil tohto školského brata za svätého, čím nám ho dal za príklad človeka, ktorý našiel svoje miesto v rozmeroch nášho sveta tým, že uznal Boha do posledných dôsledkov svojho života.

Slávnostné svätorečenie sa konalo vo vatikánskej bazilike za účasti mnohých veriacich z rôznych krajín, medzi ktorými bolo aj dvetisíc pútnikov z Ekvadora, z krajiny nového svätého, spolu so svojimi biskupmi. Početní boli aj Školskí bratia. Michal Febres Cordeiro patrila totiž do ich reholnej spoločnosti.

Zhromaždené duchovenstvo a veriaci s radosťou a s nadšením prijali rozhodujúce slová pápeža Jána Pavla II. o zaradení blahoslaveného Michala do počtu svätých:

Ku cti najsvätejšej a nerozdielnej Trojice, k povzneseniu katolíckej viery, ako i k vzrastu kresťanského života, autoritou Pána nášho Ježiša Krista, svätých apoštolov Petra a Pavla a tiež našou, po zrelej úvahe, spojenej s častými prosbami o Božiu pomoc a po poradách s mnohými našimi bratmi v episkopáte, vyhlasujeme Michala Febres Cordeiro za svätého a určujeme, aby bol zapísaný do zoznamu svätých a ustanovujeme, aby bol nábožne uctievaný v celej Cirkvi ako svätý!

Nový svätý, Michal Febres Cordeiro sa narodil 7. novembra 1854 v Cuenca, v Ekvadore. Pochádzal z kresťanskej rodiny. Ako 14-ročný vstúpil do reholnej spoločnosti Školských bratov. Po noviciáte, v ktorom vynikal oddanosťou, usilovnosťou, čnostným životom a po patričných štúdiách, pôsobil ako profesor a neskoršie ako riaditeľ noviciátu v Quite. S veľkou obetavosťou sa venoval katechizácii-mravnej i občianskej formácii mladých. Vo svojom apoštoláte veľkú starostlivosť prejavoval zvlášť chudobným, opusteným a kultúrne i duchovne zaostalým deťom, v ktorých videl osobu a podobu Ježiša Krista.

Brat Michal, ako to povedal Svätý Otec vo svojej homílii, je aj v dnešných časoch príkladným vzorom pre kresťanských vychovávateľov a povzbudením k váženiu si apoštolátu a ideálov katolíckeho vyučovania, ktorého cieľom je odovzdávať novým generáciám kultúru, preniknúť svedectvom evanjelia!

VR, 21.10.84-sl.

- o -

Libanon : Podľa štatistických údajov ku kresťanským náboženským skupinám v Libanone patria :

- grécko-pravoslávna cirkev, ktorá má asi 250 000 členov,
- grécko-katolícka cirkev so 150 000 členmi. Odlúčila sa od grécko-pravoslávnej cirkvi, dodržiava východný obrad a zvyky, ale neuznáva autoritu rímskeho pápeža,
- maronitská cirkev, ktorá má okolo 900 000 členov. Styky s Rímom udržiava od roku 1216 a od roku 1736 je súčasťou rímskej cirkvi. Maroniti, ktorí našli útočisko pod horou Libanonu už v 7. storočí, pokladajú sa za pravých libanončanov.

VR, 19.10.84-sl.

Moskva : Podľa nepotvrdených západných správ, zahynulo niekoľko sto ľudí pri výbuchu alebo inom nešťastí v podzemnej bňojovke na Sibíri. Nešťastie v tomto závode, umiestenom v bývalej uholnej bani neďaleko mesta Leninsk-Kuzneckij, sa stalo v decembri 1984. Podrobnosti nie sú známe.

SE, 17.1.85

OTČE, POMOŽ, ABY SME SEBA NAVZÁJOM A SVOJICH ODLÚČENÝCH BRATOV A SESTRY TRPEŽLIVO A VYTRVALE PRIPRAVOVALI NA PRÍCHOD KRÁĽOVSTVA

TVOJHO SYNA !

Zmierenie a pokánie.

Dátum 2. decembra 1984 nesie list pápeža Jána Pavla II. o "Zmierení a pokáaní". Ide o dokument učiteľského úradu Cirkvi, bez bližšieho udania jeho povahy, v ktorom Svätý otec zhrnul výsledky poslednej celocirkevnej synody z konca roka 1983. V tomto zmysle vyznel aj oficiálny komentár jej generálneho sekretára arcibiskupa Jozefa TOMKA vo Vatikánskom rozhlase, bezprostredne po jeho publikovaní.

Problém zmierenia človeka s Bohom alebo špecificky otázka sviatosti pokáania sa objavuje v liste na pozadí hrozivých problémov súčasného sveta, ako rozbroje medzi národmi, mocenské bloky, úsilie o nadvládu, nerovnosť medzi sociálnymi triedami, ideologické protivity, rasová a náboženská diskriminácia, porušovanie základných ľudských práv - na prvom mieste práva na život, hlad stá miliónov ľudí, odopieranie slobody jednotlivcom a celým národom, prenasledovanie náboženstvá, násilie, terorizmus, mučenie, zločinné štátne formy, kopenie konvenčných a atómových zbraní, plytvanie peniazmi a materiálom na výrobu zbraní namiesto toho, aby sa tieto prostriedky použili na pozdvihnutie zaostalých krajín.

Kde je koreň všetkých týchto konkrétnych ziel? - pýta sa pápež.

A odpovedá: "v hriechoch! V mravnom zle!"
Na jeho premočenie a na zmierenie sa s Bohom a s ľuďmi je potrebné na prvom mieste, aby človek videl, že pácha zlo a aby ho tak kvalifikoval. Svätý otec hovorí takto: Hriech je samovražedný skutok. Kým sa človek hriechom zdráha podrobiť sa Bohu, narúša svoju vnútornú rovnováhu a vytvára predpoklady pre rozpory a konflikty vo svojom srdci. Vnútorne rozčesnutý človek takmer nevyhnutne prenáša svoje vlastné rozčesnutie do systému vzťahov k iným ľuďom a vôbec k celému tvorstvu. To je zákon a objektívna skutočnosť, ktoré sa potvrdzujú veľmi často v ľudskej psychológii, v duchovnom živote, ako aj v spoločnosti, kde možno často pozorovať následky a znaky vnútorných neporiadkov.

Pápež sa rozhodne stavia proti všetkým pokusom chytrácky zmietať zo stola o slobodný hriech, jeho zodpovednosť a viňu! Toto má za priame alebo nepriame následky, že sa povedomie osobného hriechu "obľahuje", ba skoro odstraňuje a že sa pripúšťa iba sociálna vina a zodpovednosť. Podľa tohto názoru, ktorý hneď prezrádza svoj pôvod v nekresťanských systémoch a ideológiach, by bol prakticky každý hriech sociálny v tom zmysle, že nemožno zaň viniť predovšetkým mravné svedomie jednotlivcej osoby, ale neurčitú skutočnosť a anonymný kolektív, inými slovami: konkrétnu situáciu, systém, štruktúru, inštitúciu.

To má, prirodzene, za následok, že jednotlivec je viac-menej nevinný, a ak je vinný, tak iba preto, lebo ho na zlé cesty privádzajú spoločenské štruktúry.

Napriek všetkým katastrofám, ktoré postihli ľudia tohto storočia - opätovne podotýka pápež - sa strátilo povedomie hriechu, čo je nepochopiteľné, ak sa vezme do úvahy sklon ľudí všetko relativizovať. O hriechu možno hovoriť iba - podľa Jána Pavla II. - vo vzťahu k jasným a neotrasiteľným princípom rozumu a viery, ako tú vždy zastávala mravouka Cirkvi. Cirkev však človeku pomáha - a nielen prítom - aby si uvedomil, že jestvuje zlo, ktoré ohrozuje jeho a spoločnosť, ale mu i podáva ruku, aby ho premohol, zahojil rany, rozčesnutie človeka a sveta, aby premochol konflikty vo vnútri duše a spoločnosti a vytvoril predpoklady pokoja.

Toto úsilie katolíckej Cirkvi sa týka všetkých kresťanov. Rímske cirkev hľadá jednotu, ktorá neprehráda rozdiely, ani sa nezakladá

na kompromisoch, ktoré sú úplne také ľahkovážne, ako povrchné a krátkodobé. Jednota musí byť výsledkom skutočného obrátenia, vzájomného odpustenia, teologického dialógu, vzájomných bratských stykov, mŕdľitby, úplnej otvorenosti pre zásahy Ducha svätého, ktorý je i Duchom znovuzmierenia!

Pozoruhodný priestor venuje pápež vo svojom liste otázke, aké prostriedky Cirkev ponúka ďalším pastierom na konkrétne vykonávanie úradu zmierenia. I keď zdôrazňuje dôležitosť dialógu a katechézy a či náboženskej výuky, predseda pokladá za najnevyhnutnejší prostriedok zmierenia sviatosť pokánia. Nebojí sa doznať, že sa táto sviatosť hŕtla v kríze. Odporúča s p o v e d ě ako jediný normálny a zodpovedný spôsob s v i a ť o ť t i z m i e r e n i a . Pobožnosť zmierenia so všeobecným vyznávaním hriechov a spoločným rozhrešením a či generálnou absolúciou pokladá pápež iba za mimoriadny prostriedok odpustenia hriechov, ktorý sa navyše dovoľuje iba za mimoriadných okolností.

To, čo pápež v tomto liste vyriekol, nie je samo o sebe nič nové, lebo napríklad ide o výsledky poslednej celosvetovej synody. A predseda vyvolal tento list veľký ohlas v katolíckej Cirkvi, ale aj mimo nej preto, lebo najvyššia autorita Cirkvi vyslovila jednoznačnú požiadavku o veci, o ktorej sa veľa diskutovalo alebo naopak, o ktorej sa už vôbec nediskutovalo, lebo sa v mnohých krajinách prakticky uzákonil ten spôsob zmierenia - zmierenia kolektívneho - ktoré zodpovedne názorom na hriech a vinu súčasnej spoločnosti, ovplyvnenej ideológiou, ktorú pápež odsudzuje - ale ako všetkým veľmi dobre známu; výslovné nemenuje. SE, 17.12.84.

- o -

Zasvätenie posledných rokov života Panna Márii .

Svätá Panna Mária, moja drahá Matka, teraz, keď sa môj život schyľuje k večeru, chcem ti s radosťou zasvätiť posledné roky, ktoré mi ešte Pán Boh daruje a spojiť ich s poslednými rokmi Tvojho svätého života na zemi.

Prosím, prijmy odo mňa ako dar lásky a vďačnosti čas, ktorý mi ešte Pán Boh dá na zemi prežiť. Prijmy i obety a utrpenia, ktoré na ešte čakajú, prijmy i radosti, ktoré mi láska Božia pošle. Vezmi všetko do svojich rúk, očisti a posväť to svojou láskou a ponor do presvätej krvi Ježišovej. V spojení s Jeho a svojou zmiernou obetou ponúkní všetko nebeskému Otcovi ako obeť lásky a znicru.

Matka moja, Matka môjho Pána, presviet posledné chvíľe môjho života a pomáhaj mi, aby som svoj život dokonal/a/ v úkone lásky k Bohu. Prijmi ma v hodine smrti do svojho materinského náručia.

Túto svoju prosbu ti predkladám i za všetkých svojich drahých a za všetky duše, zvlášť za duše knazské, ktoré sa blížia k večeru svojho života a potrebujú Tvoju pomoc a Tvoju ochranu.

Pane, do Tvojich rúk porúčam svoj život s jeho biedou, námachou, bolesťou a chorobou, s jeho hladom a smúdom po pokoji, s jeho strachom a úzkosťami. Do Tvojich rúk sa vkladám celý, keď som živý i keď budem umierať. Pane, buď mi na pomoci. Ježiš, Mária, Jozef, Vám porúčam svoju dušu. Ježiš, Mária, Jozef, s Vami nech sa odoberie moja duša v pokoji. Ježiš, Mária, Jozef, stojte pri mne, keď budem umierať. Najsvätejšie Srdece Ježišovo, v Teba dôverujem!

- o -

DEDIČSTVO OTCOV, ZACHOVAJ PANE AJ NOVÉMU SLOVENSKEJMU POKOLENIU !

Advent je doba čakania. Ale nie čakania s rukami zloženými v lone. Príliš dlho sa spoliehal moderný človek na tzv. pokrok. Nazdával sa, že všetky problémy sa dajú zvládnuť technicky a politicky. No ukázalo sa, že ideológia môže človeka nielen oslobodiť, ale aj zotročiť. A rovnako, že človek sa môže stať otrokom aj v konzumnej spoločnosti.

Obidve hrozby sú dnes všeobecne známe. V nedeľu 16.12.1984 na ne upozornil pápež Ján Pavol II. v príhovore veriacim, zhromaždeným v rímskom kostole svätej Matky Milosti.

Počas pastoračnej návštevy v tomto chráme prevzal Ján Pavol II. slovo hneď potom, ako mu skupina mladých ľudí prečítala výňatky z toho, čo napísal sovietsky spisovateľ a nositeľ Nobelovej ceny Alexander Solženicyn o útlaku slobody a živote v sovietskych trestaneckých táboroch a väzniciach. Pápež povedal :

"Vo svete je veľa druhov útlaku proti slobode. Medzi ne patrí aj popisanie podmienok, s ktorými nás oboznamuje Alexander Solženicyn vo väzenských táboroch, kde niet slobody, ale iba otroctvo."

Lenže podľa Jána Pavla II. okrem týchto metód útlaku proti slobode a dôstojnosti človeka existujú aj iné formy, a tie badať aj vo svete, ktorý chce byť nezávislý a v ktorom sloboda existuje. Lenže táto sloboda sa môže stať otroctvom vo chvíli, ak ľudia podľahnú mentalite spotrebiteľskej spoločnosti, lebo potom sa každý taký človek stáva otrokom svojho životného štýlu.

Ján Pavol II. vyslovil varovanie, že jedným takýmto úkazom choroby, keď človek môže byť aj v slobodnom svete otrokom, je zneužívanie omamných jedov. Lež sú aj iné zlé - povedal pápež bez toho, žeby ich osobitne uviedol - a preto si človek musí dávať pozor, aby sa nestal otrokom rôznych systémov dneška!

Trestanecké tábory predstavujú druh zločineckých zariadení proti prirodzenému právu a proti dôstojnosti človeka. Avšak aj v neludských podmienkach môže zostať človek vnútorne slobodný, ako to dokázal svätý Maximilián Kolbe, ktorý v nacistickom tábore smrti obetoval svoj život, aby zachránil iného muža v Osviečime.

V nedeľu na poludnie prehovoril Ján Pavol II. pred davom desiat tisíc pútnikov na svätopeterskom námestí vo Vatikáne. Spomenul pritom svoj list "O zmierení a pokáaní":..

"Pred niekoľkými dňami bola uverejnená apoštolská exhortácia "Zmierenie a pokáanie". Je to dielo, vypracované biskupskom synódou v jeseni 1983. Cirkev, ktorá si uvedomuje hlboký problém rozdelenia a krivdy, ktoré sužujú ľudstvo, si však zároveň všimá veľkú túžbu po zmierení a pokoji, ktorá sa prechováva v duši miliónov ľudí. Preto Cirkev s odvážnou otvorenosťou spolu s Kristom vyžýva súčasného človeka, aby došlo k obratu v srdciach, čo je podmienkou pre zmierenie s Bohom, s človekom samotným, s jeho bratmi a so všetkými tvormi."

Podľa Jána Pavla II. je tento dokument o hodnote viery a pokáania pre katolíkov ukazovateľom pre moderného človeka na ťažkej ceste k mieru.

Na svätopeterskom námestí v Ríme bolo medzi pútnikmi asi tisíc detí, ktoré priniesli so sebou betlehemy s jasličkami, znázorňujúce narodenie Krista. Ján Pavol II. týmto deťom pripomenul, aby nezaľúbili na iné deti, ktoré v niektorých oblastiach sveta sú v nebezpečnosti života, pretože nemajú dostatok potravín. Potom sa prítomné deti rozlúčili s pápežom vianočnou piesňou. SE, 17.12.84

- o -

**MÁŠ STRACH Z VÝVINU UDALOSTÍ VO SVETE?
OCISTI SI SVEDOMIE ZATAZENÉ HRIECHAMI VO SVIATOSTI ZMIERENIA,
ZMIER SA S BOHOM! NADOBUDNEŠ POKOJ A ZBAVÍŠ SA STRACHU!**

Pápež Ján Pavol II. prijal na zvláštnej audienčii dňa 17.12.1984 nemeckých účastníkov rímskeho štúdiijného stretnutia, organizovaného Kerberovou základninou na tému

Možnosť prekonať rozdelenie Európy.

Vo svojom preslove Svätý Otec v krátkosti poukázal na súčasnú situáciu Európy, ktorá vyšla z dvoch bratovražedných svetových vojen a je poznačená rozdvojeniami a napätiami medzi východom a západom, medzi severom a juhom. Kde totalitné režimi neberú do úvahy slobodu i základné ľudské práva a technický pokrok stále viac ohrozuje človeka, vydávajúc do nebezpečenstva jeho existenciu. Kde sekularizmus a uvoľňovanie mravných princípov privádzajú ľudí stále viac do dezorientácie, do zúfalého stavu existencie a do úniku pred životnou svetovou zodpovednosťou.

Riešenie dnešných problémov bezpečnosti, sociálnej spravodlivosti, mieru, hospodárskych a kultúrnych výmien si vyžaduje **j e d n o t n é ú s i l i e a s p o l o č n é p o d u j a t i a !**

Ak jednota Európy, ktorá sa chce uskutočniť - povedal Svätý Otec - má byť naozaj života schopná a trvalá, musí brať do úvahy, musí rešpektovať zákonné práva všetkých zainteresovaných! Ján Pavol II. ďalej povedal; že Cirkev si pokladá za úlohu podporovať zodpovedných na ceste zjednotenia Európy, ale zároveň chce aj pripomenúť, že takýto proces, okrem technických, vojenských a politických dohôd sa musí zakladať na **duchovnej a mravnej obnove západnej kultúry!**

Podobne, ako vo svojom prvom tisícročí kresťanstvo preniklo grécko-rímske dedičstvo a kultúru Germánov, Keltov a Slávov a dalo život novému európskemu duchu; tak aj dnes môže účinne prispieť na rôznych poliach tohto kontinentu k vytvoreniu novej spoločnej civilizácie s jej veľkou kultúrnou a národnou rôznorodosťou. Dosiachnutie takej obnovy závisí v podstatnej miere od upevnenia a prehlbenia základných mravných a duchovných hodnôt, tých hodnôt, ktoré kresťanstvo v minulosti učilo európske národy vážiť si a žiť.

Je to predovšetkým **dosť o j n o s ť ľ u d s k e j o s o b y** a jej neodcudziteľné základné práva, **solidárnosť** - zvlášť s chudobnými a zahanbanými, ďalej mravná zodpovednosť za vlastný život a pre spoločné dobro, podpora rozvojových národov, ako aj uznanie kresťanstva a starostlivosť o kultúrne a náboženské dedičstvo!

Na záver Svätý Otec povedal, že Cirkev môže a chce dať svoj nenahraditeľný príspevok Európe pre obnovu tých hodnôt, ktorým vďačí za svoje dejiny, za svoje vzácne kultúrne dedičstvo a poslanie vo svete.

VR, 17.12.84-sl.

"Náboženská sloboda je životnou potrebou každej ľudskej bytosti! Režim, ktorý chce vykoreniť vieru v Boha, nebude schopný uchrániť rešpektovanie človeka a bratstvo medzi ľuďmi".

To je základný postoj, vyjadrený predstaviteľom Svätej Stolice na seminári Spojených národov v Ženeve "O povznesení náboženskej slobody a presvedčenia". Hovoriac o početných a veľmi vážnych prejavoch netolerantnosti voči náboženstvu v mnohých častiach sveta, predstaviteľ Svätej Stolice páter Coste zdôraznil, že Cirkev bráni slobodu myslenia a svedomia každej ľudskej bytosti, bráni rôzne vyznania a presvedčenia. Katolícka Cirkev nemá predsudky voči žiadnemu politickému režimu. Avšak čo pre ňu platí je to, aby každý politický režim skutočne zaručil povznesenie ľudských práv pre celé svoje obyvateľstvo, vrátane etnických a náboženských menšín.

VR, 17.12.84-sl.

Prvá generálna audiencia Jána Pavla II. v roku 1985

sa konala vo Vatikáne v stredu 2. januára, ktorý pred tisícami pútnikov a veriacich prejavil síce obavy z neistoty, avšak vyjadril aj určitý optimizmus pre nastávajúci rok.

Pápež povedal, že vlaňajšok bol poznamenaný sklamaniami, ale s nádejou sa obraciame do nového roku:

"Višňočné posolstvo, přenesené do Nového roku, nám hovorí, aby sa nás zmocnilo sklamanie - a to napriek tmavým mračnám, ktoré sa stahujú na obzore. Udržiavme si nádej, pretože sme ubezpečení, že v dejinách i v čase je Syn Boží prítomný ako stelenenie nekonečnej sily jeho lásky. On nás vedie a učí nás poskytnúť ľuďom tú trochu lásky navyše, ktorú čoraz viac potrebujeme vzhľadom na rastúcu nenávisť a násilie!"

"Krištus je preto dôvodom, že môžeme vysloviť naše najlepšie blahoželanía na začiatku nového roku. Doňho vkládame svoje očakávania na každé požehnanie od Boha. Jeho prostredníctvom sa cítíme podporení v našej práci i únave. S Ním vieme, že môžeme niesť svoj križ a snažiť sa byť pracujúcimi za mier - a to tým, že odpúšťame a stále hľadáme zmiernenie a priateľstvo. Nový rok prinesie veľa problémov a povinností každému z nás. Pr o š í m , a b y s t e s a z a m ň a m o d l i l i pri vykoňávaní mojej pastoračnej činnosti v prospech univerzálnej Cirkvi, niekoľko mám v úmysle uskutočniť rôzne púte a cesty v priebehu tohto roku."

Určitý optimizmus prejavil Ján Pavol II. aj keď predtým, keď hovoril o nastávajúcich americko-sovietskych rokovaníach v Ženeve. V nich vidí istý záblesk nádeje:

"Nový rok sa otvára rokovaniami, ktoré sa začnú v Ženeve 7. januára medzi Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom a týkajú sa obmedzenia nukleárneho zbrojenia. Je to záblesk nádeje na obzore sveta po vyše jednoročnom úzkostlivom spytovaní. Cesta rozhovorov je múdrou voľbou, aj keď táto cesta nebude ľahká!"

Ján Pavol II. rozviedol potom svoje myšlienky pripomienkou, že vyjednávateľia v Ženeve sa nemôžu dať viesť iba "technickými" kritériami, ale musia byť inšpirovaní predovšetkým ľudskými a mravnými ohľadmi:

"Všetko zostane krehké a povážlivé, dokiaľ sa nepresadí také myslenie v medzinárodných vzťahoch, ktoré sa vzdáva egoistických alebo ideologických záujmov, lebo z toho vyplývajú napätia, nenávisť a podvrátna činnosť. Energiu a zdroje uvoľnené odzbrojením treba venovať veľkému zámeru našich čias: je to boj proti hladu, za zveladenie človeka, za rozvoj národov! Ak sa toto stane, nedôjde iba k zmene vo vzťahoch medzi Východom a Západom, ale zmení sa aj pomer medzi severom a juhom. Je to azda sen? Nie! Je to želanie, ktoré vyslovujem pre Vás všetkých - pre národy každého svetadielu, pre mládež sveta! S osobitnou náliehavosťou Vás vyzývám modliť sa k Všemohúcemu, aby u d e l i l t ú t o m í l o s t ě P u d s t v u v r o k u 1985!"

Na omši pred týmto optimistickým prejavom, ktorý obsahoval nádej na pokrok v ženevských rokovaníach, vyjadril Ján Pavol II. tiež nádej, že sa v krajinách východnej Európy bude šíriť mierové posolstvo Evanjelia!

V tejto súvislosti pápež povedal, že v roku 1985 si rímska Cirkev uctí Cyrila a Metodě, gréckych misionárov z 9. storočia, označovaných za apoštolov Slovanov. Cirkev zamýšľa do svojho programu pre tento rok zaradiť aj pamiatku na obidvoch svätcov, lebo "hlásali svojim súčasníkom, že spása je u Boha. Je to ten program spásy, ktorý nám pripomína sv. Pavol...."

Vatikánsky rozhlas komentuje Jána Pavla II. :

Posolstvo k svetovému dňu mieru, 1. januára 1985.

Svätý Otec na začiatku posolstva zdôrazňuje, že výzva poľpokoji a mieru je vždy aktuálna. Žijeme v ťažkých časoch, v ktorých nám hrozia mnohé ničivé násilie a vojny. Hlboké kontrasty stavajú proti sebe rozličné spoločenské skupiny a národy. Jestvujú mnohé nespravodlivé situácie, ktoré nevyúsťujú v otvorené konflikty jedine preto, že násilie tých čo sú pri moci je také veľké, že pozbavilo energie a možnosti; aby sa hlásili o svoje práva tí, ktorí nemajú moc. Ano, jestvujú dnes osudy, ktorým totalitárne režimy a ideologické systémy nedovoľujú užívať základné práva, aby sami mohli rozhodovať o svojej vlastnej budúcnosti. Dnešní mužovia a ženy trpia neznesiteľné urážky svojej vlastnej ľudskej dôstojnosti, pre rasové diskriminácie, nútené vymanstvá a mučenia. Jestvujú obeť hladu a chorôb. Iným sa zasa prekáža, aby praktizovali svoje náboženské presvedčenie alebo rozvíjali svoju vlastnú kultúru.

Svätý Otec tvrdí, že je dôležité poznať posledné príčiny tejto konfliktovej situácie, ktorá robí pokoj nestálym a neistým. Účinné podporevanie mieru z našej strany vyžaduje, aby sme neobmedzovali len na odsudzovanie negatívnych účinkov prítomnej krízovej situácie konfliktu a nespravodlivosti. Od nás sa vyžaduje, aby sme zničili korene, ktoré zapríčiňujú tieto účinky. Tieto posledné príčiny treba hľadať v ideológiách, ktoré ovládali naše storočie a aj naďalej ho ešte ovládajú. Prejavujú sa v politických, hospodárskych a sociálnych systémoch a vplývajú na sám spôsob myslenia ľudí. Tieto ideológie sú poznačené totalitárnym postojom, ktorý si nevšíma, ktorý potláča dôstojnosť a nadprirodzené hodnoty ľudskej osoby a jej práva. Tento postoj sa usiluje dosiahnuť politickú, hospodársku a sociálnu moc takým tvrdým úsilím a metódou, že sa zatvára pred akýmkoľvek opravdivým dialogom alebo skutočnou účasťou. Niektoré z týchto ideológií sa pomenili priamo na akési falošné sekularistické náboženstvo, ktoré si namýšľa, že prináša spásu celému ľudstvu, ale bez prínosu akéhokoľvek dôkazu, ktorý by podoprel túto pravdu.

Svätý Otec nechce iba odsudzovať, ale chce odhaliť korene tohto: Nespravodlivosť má hlboké korene v srdci každého jednotlivca, jedného každého z nás, v každodennom spôsobe myslenia a konania. Pomyslíme si len na konflikty a rozdelenia vo vnútri rodín - medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi - v školách, v profesionálnom živote, vo vzťahoch medzi spoločenskými skupinami a medzi generáciami. Pomyslíme si len na prípady, u ktorých sa narušuje základné právo na život tých najslabších a najbezbrannejších ľudských bytostí. Tento znechucujúci pohľad na dnešný svet nás však nesmie naplniť zúfalstvom. Naopak, musí nás učiť nádeji, lebo - hovorí Svätý Otec - je tak veľa tých, ktorí veria v spravodlivosť a pokoj. Súčasná kríza môže a má sa stať príležitosťou obrátenia a obnovy zmysľania. Doba v ktorej žijeme, nie je iba obdobím nebezpečenstva a znepekovenia. Je aj hodinou nádeje. Súčasné ťažkosti sú naozaj skúškou našej ľudskejšti. Môžu byť rozhodujúcim obrátom na ceste k trvalému pokoji, preť že vyvolávajú najodvážnejšie sny a uvoľňujú tie najlepšie sily mysle a srdca. Ťažkosti sú vyzvou pre všetkých. Nádej je imperatívom pre všetkých.

Ale dnes - pokračuje Svätý Otec - chcem obrátiť Vašu pozornosť na úlohu ku ktorej je povoláná mládež v úsilí napomáhať pokoj. Keď sa pripravujeme vstúpiť do nového storočia a nového tisícročia, musíme si uvedomiť skutočnosť, že budúcnosť mieru a teda budúcnosť ľudstva je osobitne zverená základným mravným volbám, ktoré urobí nová generácia mužov a žien. O niekoľko rokov dnešná mládež bude mať zodpovednosť za život rodín a život národov, za spoločné dobro všetkých a za mier. Mládež na celom svete sa už začala pýtať: čo môžem urobiť ja? Čo môžeme urobiť my? Kam nás vedie naša cesta?

Mládež chce priiásť svoj podiel k ozdraveniu zranenej a oslabenej spoločnosti. Chce ponúknuť nové riešenie starých problémov. Chce budovať novú civilizáciu, založenú na bratskej solidarite.

V posolstve sa Svätý Otec priamo obracia na dnešnú mládež. Nebojte sa - píše - nebojte sa o svoju mladosť a o tie hlboké túžby, ktoré prežívate, túžby po šťastí, pravde, kráse a po trvateľnej láske. Niekedy sa hovorí, že spoločnosť sa obáva týchto nutných túžob mladých a že aj vy sami sa ich bojíte. Nebojte sa! Keď sa dívam na Vás, mladí ľudia, cítim veľkú vďačnosť a nádej. Budúcnosť v najbližšom storočí je vo Vašich rukách. Budúcnosť mieru je vo Vašich srdciach. Pre budovanie histórie, na ktorej môžete a musíte mať účasť, je potrebné, aby ste sa oslobodili od falošných cestičiek, po ktorých kráčate. Aby ste to však mohli urobiť, musíte mať hlbokú dôveru v človeka a hlbokú dôveru vo veľkosť ľudského povolania. Povolania, ktoré uskutočňujete v úcte k pravde, k dôstojnosti a k neporušiteľným právam ľudskej osoby. Vidím, ako sa vo Vás rodí nové vedomie Vašej zodpovednosti a pravá citlivosť voči potrebám ľudského spoločenstva. Zmocňuje sa Vás živá túžba po mieri - a toľkí ľudia sa s Vami o ňu podieľajú. Znepokojujú Vás veľké nespravodlivosti, ktoré Vás obklopujú. Cítujete gniaviace nebezpečenstvo gigantického hromadenia zbraní a hrozby jadrovej vojny. Trpíte, keď vidíte tak veľmi rozšírený hlad a podvýživu. Zaujímate sa o stav prostredia, aký je dnes a aký bude pre budúce generácie. Hrozí Vám nezamestnanosť a mnohí sú bez práce a bez výhľadov na príľahavé zamestnanie. Veľký počet osôb, ktoré sú politicky a duchovne utláčané a ktoré nemôžu užívať svoje základné ľudské práva ako jednotlivci a ako spoločenstvo, uvádzajú Vás do zmatku. V takejto situácii niektorí z Vás môžu byť pokúšaní vyhýbať sa zodpovednosti. V iluzórnych svetoch alkoholu a drogy, v chvíľkových sexuálnych vzťahoch, bez záväzku manželstva a rodiny, v nezáujme, v cynizme a dokonca v násilí. Buďte na stráži pred klamom sveta, ktorý chce vykoristiť alebo vykolajať Vaše energické a mocné hľadanie šťastia a zmyslu života! Ale nevyhýbajte sa hľadaniu pravdivých odpovedí na otázky, pred ktorými stojíte. Nemajte strach!

Nevyhnutná otázka: akú ideu máte o človekovi? Medzi nevyhnutnými otázkami, ktoré si musíte položiť, prvá a hlavná je táto: akú ideu máte o človekovi, čo podľa Vás tvorí dôstojnosť a veľkosť ľudskej bytosti? Toto je otázka, ktorú si Vy, mladí, musíte položiť sebe samým, ale ktorú kladiete aj generácii čo bola pred Vami? Vaším rodičom a všetkým, ktorí mali na rozličných úrovniach zodpovednosť starať sa o svetskú dobrú a hodnoty. Ak mladí i starí chcú čestne a otvorene odpovedať na túto otázku, pomôže im k tomu úvaha o vlastných činoch a vlastných podujatiach.

Vari nie je pravda, že veľmi často, zvlášť u bohatších a vyvinutejších národov ľudia podľahli materialistickému chápaniu života? Vari nie je pravda, čo isté pripúšťajú aj rodičia, že sa zavše oslobodili od svojich povinností voči deťom a že im dávajú okrem základných potrieb viac materiálneho dobrého ako odpovede pre ich život? Nie je pravda, že takýmto spôsobom odovzdávajú mladším generáciám svet, ktorý je chudobný na základné duchovné hodnoty, chudobný na pokoj a chudobný na spravodlivosť? Nie je rovnako pravda, že v niektorých národoch čaro istých ideológií zanechal mladším generáciám dedičstvo nových foriem zotročenia; bez slobody nasledovať hodnoty, ktoré skutočne dvíhajú život vo všetkých jeho rozmeroch?

Spýtajte sa seba samých, akým typom osôb chcete byť Vy a Vám podobné ľudské bytosti? Aký kultúrny typ chcete vytvoriť? Položte si tieto otázky - a nebojte sa odpovedi, i keby žiadali od Vás zmenu smeru Vašich myšlienok a Vašich záväzkov!

Základná otázka: kto je Boh? Prvá otázka vedie k druhej, ešte podstatnejšej a základnejšej: Kto je Váš Boh? Nemôžeme definovať náš pojem človeka bez definovania absolútneho, plnosti pravdy, krásy a dobroty. Uznávame, že naše životy spravuje Absolútne. Je teda pravda, že ľudská bytosť, viditeľný obraz neviditeľného Boha, nemôže odpovedať na otázku kto je, bez toho, žeby súčasne nevyhlásila, kto je jej Boh. Je nemožné zúžiť túto otázku na oblasť súkromého ľudského života. Nemôžno oddeliť túto otázku od dejín národov. Dnešný človek je vystavený pokušeniu odmietnúť Boha v mene vlastnej ľudskosti. Kdekoľvek sa urobí takéto odmietnutie, tam je tiež strach, čo zatemňuje pohľad. Strach sa rodí všade tam, kde Boh umiera vo svedomí ľudských bytostí. Každý vie - čo i len nejasne a so strachom - že kdekoľvek Boh umiera vo svedomí ľudskej osoby, tam nevyhnutne prichádza smrť človeka, ktorý je obrazom Boha.

VR, 4.1.84-sl.

Vaša odpoveď volby na základe motívov. Akúkoľvek odpoveď dáte na tieto dve otázky úzko navzájom spojené, akú máte ideu o človekovi a kto je Boh, tým dáte smer celému vášmu životu. Každý z nás sa v rokoch mladosti musel stretnúť s týmito otázkami a v určitej dobe musel dospieť k nejakému uzáveru, ktorý stvárňoval jeho budúce volby, budúcu cestu a jeho budúci život. Odpoveď, ktorú vy mladí ľudia dáte na tieto otázky, rozhoduje aj o spôsobe, ako odpoviete na veľké výzvy k mieru a spravodlivosti. Ak ste rozhodli, že vaším bohom ste vy sami bez ohľadu na iných, stanete sa nástrojmi rozdelenia a nepriateľstva, ba dokonca aj nástrojmi vojny a násillia. Toto povediac, chcel by som vám poukázať na dôležitosť volieb, ktoré sa týkajú hodnôt. Hodnoty podporujú volby. To volby rozhodujú nielen o vašich životoch, ale aj o hlavných líniach, správaniach a stratégiach, ktoré budujú život spoločnosti. No pamätajte, že nie je možné vytvoriť dichotómiu /dvojitosť/ medzi osobnými a spoločenskými hodnotami. Nemožno totiž žiť nedôsledne, byť požadovateľnými ohľadom iných a ohľadom spoločnosti a potom sa rozhodnúť osobne prežívať život, spočívajúci na permisívnosti. Musíte sa teda rozhodnúť, na akých hodnotách chcete budovať spoločnosť. Vše dnešné volby rozhodnú, či v budúcnosti podľahnete krutovláde ideologických systémov, ktoré redukujú dynamiku spoločnosti na logiku triedneho boja. Hodnoty, ktoré si dnes vyvolíte rozhodnú o tom, či vzťahy medzi národmi budú aj naďalej zatemnené tragickými napätiami, ktoré sú výsledkom skrytých úmyslov alebo ktoré sa otvorene propagujú a smerujú k tomu, aby podrobili všetky národy režimom, v ktorých Boh nemá miesta a v ktorých dôstojnosť ľudskej osoby sa obetuje požiadavkám ideológie, čo sa usiluje zhožstviť kolektivitú. Hodnoty, za ktoré sa zaangažujete vo svojej mladosti rozhodnú o tom, či sa uspokojíte s dedičstvom minulosti, v ktorej nenávisť a násillie udusili lásku a zmierenie.

Hodnota mieru. Záležitosť mieru, neustála a neodvratná výzva našich čias, vám pomáha objaviť vás samých a vaše hodnoty. Situácia je naozaj vážna a dramatická. Milióny sa vynakladajú na zbraňe. Zdroje hmotného a intelektuálneho poriadku sa vynakladajú len na výrobu zbraní. Jestvujú politické smery, ktoré nezmierujú a nezjednocujú národy, ale skôr stavajú hrádze a oddelujú jeden národ od druhého. V takýchto okolnostiach správne chápanie vlastenečtva môže padnúť za obeť prehraňého straníctva a čestná služba v obrane vlastnej krajiny môže poskytnúť pomýlenú, ba dokonca smiešnu interpretáciu. Uprostred toľkých výziev egoizmu, muž a žena, budovatelia mieru, musia mať pred očami najvyššie hodnoty života a potom sa s dôverou usilovať uviesť tie hodnoty do praktického života. Výzva k budovaniu mieru takto dostane pevnú oporu vo výzve k obráteniu srdca, ktorá sa ďalej posilní čestným dialógom a lojálnymi rokovaniami, spočívajúcimi na vzájomnej úcte a spojenými realistickým ohodnotením spravodlivých požiadaviek

8. Oprávnených záujmov všetkých partnerov. Budú sa usilovať o obmedzenie zbraní, ktorých množstvo vzbudzuje strach v ľudských srdciach. Budú sa usilovať stavať mosty - kultúrne, hospodárske, spoločenské a politické - mosty, ktoré dovoľia väčšiu výmenu medzi národmi.

Hodnota spravodlivosti. Svätý Otec, hovoriac o pokoji a mieri, upozorňuje mladých ľudí, aby neverovali výlučnú pozornosť len nebezpečenstvu, hroziacemu svetovému mieru z napätia medzi východom a západom, ale aby mysleli na celý svet, teda aj na napätia medzi severom a juhom. Ako v minulosti, tak aj dnes chcel by som potvrdiť, že tieto dva problémy - pokoj a vývoj - sú navzájom spojené a musia sa spoločne riešiť, ak dnešní mladí ľudia chcú zdediť lepší zajtrajší svet. Tu nejde jednoducho len o to, aby sa viac energie a peňazí venovalo vývoju ako zbraňam. Opravdivý mier vyžaduje viac, ako len jednoduchu neprítomnosť vojny alebo len odmontovanie zbrojných systémov, podobne ako vývoj v pravom a plnom zmysle nikdy sa nemôže zredukovať na hospodársku úroveň a na sériu technologických projektov, akokoľvek dobré by boli. V celej oblasti pokroku, ktorý voláme mier a spravodlivosť, tie isté hodnoty sa musia aplikovať podľa toho, ako vyplývajú z idey kto je človek a kto je Boh, vo vzťahu k celej ľudskej rase. Tie isté hodnoty, ktoré človeka zaväzujú aby bol budovateľom mieru, budú ho pohýňať aj k tomu, aby napomáhal celistvý vývoj každej ľudskej bytosti a všetkým národom.

Hodnota účasti. Svet spravodlivosti a mieru - pokračuje Svätý Otec - sa nemôže vytvárať len slovami, ani sa nemôže nanútiť vonkajšími silami. Treba po ňom túžiť a musí povstať z podielu všetkých. Pre každú ľudskú bytosť je podstatne dôležité, aby mala zmysel pre účasť, pre podieľanie, t.j. aby bola časťou čoho rozhodovania a úsilia, ktoré stvárajú osud sveta. Násilie a nespravodlivosť v minulosti nachádzali často hlavnú príčinu v pociťovaní, ktorý majú ľudia, keď sú pozbavení práva žiť svoj vlastný život. V budúcnosti sa nebude môcť vyhnúť násilnostiam a nespravodlivosti tam, kde sa popiera základné právo účasti na rozhodovaniach v spoločnosti. Ale toto právo sa musí užívať s rozoznávaním. Zložitosť života v modernej spoločnosti vyžaduje, aby ľud delegoval moc rozhodovať svojim zástupcom. Ľud musí mať dôveru, že jeho zástupcovia urobia rozhodnutie pre jeho vlastné dobro a pre dobro národov. Takáto účasť je právom, ale nesie so sebou aj povinnosti: musí sa užívať s úctou voči dôstojnosti ľudskej osoby. Vzájomná dôvera medzi občanmi a ich zástupcami je ovocím praxe účasti a účasť je uholňým kameňom pre výstavbu pokojného sveta.

Život - putovanie za objavom. Vyzývam vás všetkých, mladí ľudia celého sveta, aby ste vzali na seba zodpovednosť v tomto najväčšom duchovnom dobrodružstve, na aké sa môže podujať ľudská osoba: budovať ľudský život - jednotlivo i spoločne - s úctou voči povolaniu človeka! Je naozaj správne keď sa tvrdí, že život je putovaním za objavom. Za objavom kto sme, za objavom hodnôt ktoré stvárajú vaše životy, za objavom ľudu a národov, s ktorými sú všetci solidárne spojení. Ak sa táto cesta za objavom azda jasnejšie ukazuje v čase mladosti, je ona aj cestou, ktorá sa vlastne nikdy nekončí. Cez celý váš život musíte znova a znova potvrdzovať hodnoty, ktoré stvárajú vás samých a ktoré stvárajú aj svet. To sú hodnoty, ktoré napomáhajú život, ktoré odzrkadľujú dôstojnosť a povolanie ľudskej osoby, ktoré budujú svet v mieri a spravodlivosti. Medzi mladými jestvuje významný a všeobecný súhlas ohľadom nevyhnutnosti mieru. To je ohromná potencionálna sila pre dobro všetkých. Ale mladí ľudia sa nesmú uspokojiť s ištinktívnou túžbou po pokoji. Táto túžba sa musí premeniť v pevné morálne presvedčenie, ktoré zahrňuje celý okruh ľudských problémov a vytvára

hlboko oceňované hodnoty. Svet potrebuje mladých ľudí, ktorí si hojne načerpali z prameňov pravdy. Musíte počúvať pravdu - a to potrebujete čistotu srdca! Musíte ju porozumieť - a na to potrebujete hlbokú pomíženosť! Musíte sa jej podriadiť a mať na nej účasť - a na to potrebujete silu odpovedať pokušeniam pýchy, egoizmu a manipulácie! Musíte si stvárniť v sebe samých hlboký zmysel po zodpovednosti!

Zodpovednosť kresťanskej mládeže. Vrelo túžim odporúčať tento cit zodpovednosti a tento záväzok za mravné hodnoty vám, mladí katolíci a s vami aj všetkým naším bratom a sestrám, ktorí vyznávajú Pána Ježiša. Ako kresťania si uvedomujete že ste Božie deti, účastní Božej prirodzenosti a naplnení Bohom v Kristovi. Vzkriesený Kristuš vám dáva pokoj a zmierenie, ako svoj prvý dar. Boh, ktorý je večný pokoj, urobil pokoj so svetom prostredníctvom Krista, Kniežata pokoja. Ten pokoj sa vylial do vašich srdc a ostáva s vami hlbšie, než sú všetky nepokoje vašej mysle a všetky muky vašich srdc. Boží pokoj sa stará o vaše mysle a o vaše srdcia. Boh vám dáva svoj pokoj nie ako majetok, ktorý si môžete kúpiť pod rukou, ale ako poklad, ktorý vlastníte iba dovtedy, pokiaľ sa oň podielate s inými. V Kristovi môžete veriť v budúcnosť, i keď nemôžete rozoznať jej obrysy. Môžete sa zveriť Pánovi budúcnosti a tak premôcť svoje znechutenie pri pohľade na veľkosť úlohy a na cenu, ktorú treba zaplatiť. Pán povedal prestrašeným učeníkom na ceste do Emausu: "Či Mesiášovi nebolo treba toto trpieť a tak vojsť do svojej slávy?"

Pán opakuje tie isté slová aj jednému každému z nás. Preto sa nebojte zapojiť svoje životy do pokoja a spravodlivosti, lebo viete, že Pán je s vami na všetkých vašich cestách! VR, 1.85-sl.

- o -

V nedeľu, 20. januára 1985, prehovoril pred vyše 5 tisíc pútnikmi a veriacimi, ktorí sa zhromaždili na svätopeterskom námestí v Ríme, Ján Pavol II., ktorý vyzval katolíkov na celom svete, aby sa modlili za uspech jeho nastávajúcej cesty do Latinskej Ameriky. Ako vienc, vydáva sa pápež v sobotu 26.1.85 na 12-dňovú cestu do Venezuely, Ekvádoru, Peru a Trinidađu a Tobaga. Od jeho zvolenia za pápeža to bude 25. cesta Jána Pavla II.

Vo svojom prejave k veriacim, vyslovil pápež presvedčenie, že Kristovo poslanstvo evanjelia je najpresvedčujúcejšou odpoveďou na problémy, ktorým musí čeliť ľudstvo dneška. Pripomenul, že sa vydáva na túto ďalšiu púť preto, aby utvrdil vo viere sestry a bratov a povzbudil ich, aby žili podľa požiadaviek kresťanskej viery.

"Odchádzam, aby som sa stretol so všetkými ľuďmi dobrej vôle, ktorí si upriame želajú pokrok ľudstva v svornosti a mieri. Som naozaj presvedčený, že poslanstvo Evanjelia prináša odpoveď na životne dôležité otázky modetného sveta. Cítim ako nástupca Petra váhu zodpovednosti, aby som nič neopomenul v snahe slúžiť veci spravodlivosti a solidarity medzi synmi jednej otčiny a medzi národmi, hľadajúcimi lepší zajtrajšek."

Ján Pavol II. poznamenal, že jeho slová sa vysielajú do viacerých krajín a dodal: "Prosím Vás všetkých, aby ste modlitbou podporili úspešný cieľ mojej púte." Pápež sa modlil aj za talianskeho misionára Sorgona, ktorý bol minulý týždeň teroristami zavraždený na Madagaskare. Podravnal aj veľa mladých ľudí, ktorí sa zhromaždili pod jeho balkonom a poďakoval sa im za ich zničenie za mier. Potom vypustil dve biele holubice, ktoré mu minulý týždeň darovala skupina mladých ľudí.... SE, 21.1.85

M o d l i t b a z a k ň a z o v

Pane, prosím ťa za kňazov.

Je až príliš zrejmé, že ich nemáme dost.

Dnes sa ti však chcem poďakovať za tých,
ktorých si nám dal.

Ďakujem ti zvlášť za tých, ktorí pracujú medzi nami. Pomôž mi využiť
ich prítomnosť.

Chcú so mnou hovoriť predovšetkým ako kňazi, daj mi odvahu sledovať
ich duchovné rady.

Chcú vo mne rozvinúť tvoj božský život,
daj mi silu, aby som ochotne prijal ich povzbudenia.

/Suavet/

Bude vhodné, keď sa budeme modliť túto modlitbu aj so zvláštnym
úmyslom, aby Boh poslal hojné a dobré povolanie aj nám Slovákom -
doma a v zahraničí. Všetci si uvedomujeme, ako ich potrebujeme.

Ale nesmieme sa uspokojiť len modlitbou, aj keď je ona najúčinnjším
prostriedkom pre vzbudenie nových kňazských a reholných povolaní.

Naši mladíci by mali otvoriť veľkodušnejšie svoje srdcia hlasu povola-
nia. Mali by vážne študovať možnosti, či sa aj na nich neobracia

Ježiš s výzvou: "Poď za mnou a urobím ťa rybárom ľudí!"

Chlapci a mladíci od 13 do 18 rokov
i vyššie majú možnosť študovať svoje povolanie v seminári pri
Ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Pri seminári je Slovenské
gymnázium, kde seminaristi maturitnou skúškou završujú svoje stredo-
školské štúdiá pred nástupom na teológiu alebo pred svstupom do rehol-
ného noviciátu.

Záujemci hláste sa na adrese :

I S T I T U T O D E I S A N T I C I R I L L O E M E T O D I O
via Cassia 1415,

00123 R O M A /LA STORTA/ I T A L I A

Tel.: /06/ 3765198 alebo /06/ 3765257

- o -

CHCEŠ SA STAŤ DUCHOVNE ROZHĽADENEJŠÍ A VERNEJŠÍ BOHU ?

POZOR, STOJÍ TO NÁMAHU !

ALE NEĽAKAJ SA : AK SKUTOČNE CHCEŠ A OSTANEŠ VERNÝ SVOJMU
PREDSAVZATIU, PÁN BUDE STAŤ PRI TEBE A POMOŽE TI !

V relácii "Náboženstvo a dnešok" otec Anton hovorí na tému
450 rokov jezuitského rádu v histórii Európy a sveta.

~~15. augusta 1534 v malej kaplnke, zasvätenej svätému Dionýzovi na Montmartre v Paríži - dnes Rue Antoinetta 9 - sa zišlo sedem študentov parížskej univerzity pod vedením Ignáca z Loyoly: Savojsčan Peter Faber, Španiel František Xaverský, Diogo Laynes, Alfonz Salmeron, Mikuláš Bobadilia a Portugalec Simon Rodrigues.~~

Je to nepochybne jeden z dôležitých dátumov európskych kultúrnych dejín a dejín sveta vôbec. V tento deň Nanebovzatia Ježišovej Matky, založili spoločnosť pod odvážnym menom **S p o l o č n o s ť J e ž i š o v a**.

Podobne ako Ježiš s Nazaretu, aj spoločnosť ktorá si napísala jeho meno na štít, sa mala stať znamením, ktorému sa bude protirečiť. Prirodzene, nie presne v tom zmysle, ako to hovorí Lukáš v 2. kapitole, v 34. verši, lebo Spoločnosť ktorá sa založila, mala a bude mať - ako všetky ľudské diela - chyby, a neraz i závažné, ale nielen chyby. Bilancia tohto rádu po 450-tich rokoch jeho jestvovania vykazuje také pozitíva, že je groteskné čítať, čo píšu o ňom stranícke denníky a časopisy v Prahe a v Bratislave. Vyporadúvanie s nimi však nepatrí sem - a vôbec nepatrí do seriózneho rozhovoru. Veď kto už berie vážne ideologické pojednania marxistov, pre ktorých nejestvuje rozdiel medzi lžou a pravdou. Lebo pravda je to, čo slúži určitému účelu - konkrétne účelu strany alebo presnejšie, ako tento účel vidí ten, ktorý momentálne túto stranu ovláda!

To je dôvod, prečo sa v tejto dnešnej a budúcej aktualite o dva týždne budeme zaoberať týmto dôležitým rádom z hľadiska historikého a nie polemického s tzv. "historikmi", pre ktorých aj história musí slúžiť účelom ideológie vládnuceho!

15. augusta 1534 Inigo Lopez de Loyola, baskický šľachtic, založil so šiestimi druhmi Spoločnosť Ježišovu, ktorú však ako takú Cirkev schválila Bulou Regimini militanti ecclesie pápeža Pavla III. až 27. septembra 1540, teda po šiestich rokoch. Z určitého hľadiska bol až tento dátum začiatkom de iure začiatkom jestvovania Spoločnosti.

Ignác vo svojej nedokončenej autobiografii "Zápisky pútnika" píše takto o oných šiestich rokoch: Vtedy - 1534 - sa siedmi študenti spoločne poradili o podujatí odísť do Benátok a odtiaľ do Jeruzalema, aby celý svoj život zasvätili spásu duší. Ak by im však nedali povolenie k trvalému pobytu v Jeruzaleme, išli by do Ríma, aby sa dali k dispozícii zástupcovi Krista, ktorý ich môže poslať na ten úsek práce, ktorý podľa jeho úsudku väčšmi slúži na slávu Božiu a spásu duší. Rozhodli sa tiež čakať v Benátkach na vhodnú príležitosť odcestovať. Keby sa počas onoho roku nenaskytla nijaká príležitosť plavby na Blízky východ, boli by oslobodení od svojho sľubu putovať do Jeruzalema a dali by sa do služieb pápeža.

Sústredme sa teraz na okamih na osobu Ignáca z Loyoly. Roku 1534 mal 33 rokov a z určitého hľadiska to bola skrachovaná existencia. Ako dôstojník v službách španielskeho kráľa utrpel Inigo de Loyola, baskický šľachtic nízkej a drobnej postavy, vážne zranenie nohy, ktoré znamenalo koniec jeho vojenskej kariéry. Počas dlhých a bolestných mesiacov v lazarete sa rozhodol pre inú kariéru, ktorá mu mala priniesť neporovnateľne väčšiu slávu: **s t a ť s a v o j a k o m J e ž i š a K r i s t a !**

No najprv musel dostať - tak povediac - výcvik, dlhý, dôkladný a všestraný. Týkal sa duchovného pretvorenia, preorientovania, totálnej zmeny zmysľania. Ale i čohosi iného, čo nijaký iný zakladateľ

~~reholi nepostrehol a nepredpísal svojim členom: dôkladnej prípravy ducha v širšom zmysle, i vedeckom. Preto odchádza po duchovných cvičeniach na plných desať rokov na štúdiá do Alcalá, Salamky a Paríža. Nachádza tam nielen brilantnú vedeckú formáciu, ale aj priateľstvo nadaných spoločníkov, ochotných dať sa zverbovať pod zástavu Ježiša Krista, na najvznešenejší výboj, charakterizovateľný heslom: ad maiorem Dei gloriam - na väčšiu slávu Božiu!~~

Keď dozrelo v siedmich mužoch rozhodnutie vytvoriť prvý šík - vojenská terminológia sa tu do značnej miery hodí na označenie ich úmyslov - zložili ako vojaci prísahu na zástavu Krista a či slub, o ktorom bola už reč. Tým dostala Spoločnosť Ježišova vlastnú charakteristiku. Odrazilo sa to i v jej stanovách, ktorých jadro vzniklo už v roku 1534.

Ignácovi spoločníci pod jeho vedením dostali duchovný výcvik v duchovných cvičeniach a ním pretvorení odložia všetku osobnú márnivosť, celý súkromný život, aby sa plne, so všetkými silami ducha a tela venovali zámerom Božím, službe kráľovstvu Božiemu, ako ho predstavuje Cirkev pod vedením námestníka Kristovho - pápeža. Tento aspekt bude charakteristický pre jezuitov a bez neho by sa stali - v posledných desaťročiach sa takmer zdá že sa stali - rádom ako každý iný, so všetkými prednosťami i chybami ľudského diela. Ale o tom bude reč neskôr.

Okrem slubu byť k dispozícii pápežovi - tohto jezuitského viac - zložili aj oni slub chudoby, čistého bezženstva a či čistoty a poslušnosti. Tieto posledné tri sluby sú charakteristikou reholného života západnej Cirkvi.

Ak sa vezme do úvahy, že jezuitský rád vznikol 70 rokov po vypuknutí reformácie, ktorá - aby sme sa vyjadrili vo vojenskej terminológii - prepadla pápežstvo a ním riadenú katolícku Cirkev na najslabšom mieste, ak vôbec jestvovali pevnosti, možno povedať, že to bol ten najprozreteľnejší **d a r B o ž í C i r k v i**. V ňom budú mať pápeži a katolícka Cirkev - otrášená vo svojich základoch - takú oporu, ba viac: takú výbojnú armádu, ktorú by si nebol mohol nijaký pápež alebo biskup ani len vysnívať!

Práve v tomto spočíva tajomstvo a moc jezuitského rádu. Bez neho nie je vôbec možné predstaviť si to, čo sa zle charakterizuje ako protireformácia, čiže to, čo by sa dalo označiť ako rekatolizácia alebo katolícka reštaurácia.

V tejto súvislosti - a prirodzene nielen v nej - možno pochopiť nenávisť i úctu, velebenie a zatracovanie, karikatúrne predstavovanie a slepú obhajobu Spoločnosti Ježišovej. **A n i j e d e n r á d v C i r k v i**, ba ani jedna organizácia v kultúrnych dejinách Európy nesústredili na seba toľko úcty a opovrhovania, útokov a obraňovania, chvály a hanenia, ako jezuiti. Ich nepriateľmi boli nielen ich prirodzení protivníci, napr. z radov protestantov a pravoslávnych, ale aj mnohí - a nie bezvýznamní - katolíci, ktorí bojovali za tie isté ideály v tej istej Cirkvi a často s nie menšími úspechmi. Vari zo žiarlivosti? Zo závisti - kňazská závišť z komplexu menejcennosti?

Na druhej strane však mali jezuiti priateľov a obdivovateľov, ktorí mali byť vlastne ich nepriateľmi a nižičlivcami. Ale to patrí k podstate tohto rádu - ako sme už povedali. S týmto už musia jezuiti žiť. Ale to nie je iba ich kolektívny osud, musí s tým žiť i Cirkev.

A táto to nemala vždy s jezuitmi ľahké - a najmenej dnes. Stačí sa rozpomenúť na drastický zásah Jána Pavla II. do života a štruktúry tohto rádu.

2. časť :

15. augusta 1534 bola založená Spoločnosť Ježišova, reholný rád, ktorý sa stal hneď od samého začiatku predmetom mimoriadneho obdivu, ale i nenávisti, chvály a hany. Tento rád sa zrodil v období najväčších bojov v lone Cirkvi a jemu Prozretelnosť prisúdila mimoriadne veľkú a dôležitú účasť na ňom. Bolo to obdobie i objavov nových kontinentov, na ktoré sa s objaviteľmi plavili ako prví európania zvyčajne najvzdelanejší jezuiti.

Ich nestihol osud rozsiahlych ríš, ktoré platili za svoju zemepisnú veľkosť vnútornou slabosťou. To zamedzovala príslovečná disciplína... Napriek vernosti regule, zachoval si Ignác a jeho rád vysoký stupeň prispôsobivosti ducha doby. Príklad :

Keď renesancia a reformácia takpovediac objavili hodnotu individua a či individuality, našiel si aj Ignác tento prístup k človeku. Niká iná organizácia nevenuje jednotlivcovi toľko pozornosti ako jezuitský rád, ktorý umožňuje svojim členom aspoň desať rokov dôkladného duchovného, duševného a intelektuálneho formovania. Jeho cieľom nie je dať kult osobnosti či individuality, lež uvoľnenie a slobodný rozvoj všetkých individuálnych vlastností osobnosti, riadenej železnou vôľou službe Bohu a Cirkvi.

Ide teda o totálnu otvorenosť bez akejkoľvek naviazanosti na štát alebo národ, o pretváranie vôle a usmernenie celej osobnosti na všetko obopínajúci a nad všetkým stojaci cieľ. To je jezuitské - v ideálnom prípade!

Tento formačný princíp má platnosť doteraz. Veľké podujatia rádu boli inšpirované týmto duchom, počnúc katolíckou reštauráciou cez očistu a posilnenie pápežstva v 16. storočí a obnovenie katolíckeho života v hlave a údoch až po rozsiahlu misijnársku činnosť v originálnom duchu, ako napr. páter Ricci v Číne a jezuitské rezervácie v Južnej Amerike.

V boji proti luteránstvu a kalvinizmu získal rád nielen veľké úspechy, ale aj zaprisahaných nepriateľov - až po dnešné dni. Na klasickej jezuitoch 16. a 17. storočia vidno, čo je schopný rád s pevným, centrálnym riadením, s dobre pripravenými kňazmi, organizovaný v nadštátnych a medznárodných skupinách - ak sú si vedomí svojho cieľa a ak boli formovaní k výchove neoblomnej vôle!

Muselo prísť až 20. storočie s politickou a kultúrnou emancipáciou Afriky, Ázie, Oceánie, aby európsky človek a Cirkev s ňou pochopil tragický omyl prekaziť a zakázať jezuitské iniciatívy zasadiť kresťanstvo na mimoeurópske kontinenty, zodpovedne kultúre jednotlivých národov a rás. Keby sa jezuitom nebolo prekážalo, boli by sme dnes pravdepodobne svedkami kresťanskej kultúry africkej, čínskej, indickej, indiánskej a pod.

Ale patrí už k tragike tohto rádu, že vyvolával protirečenie aj u tých, ktorí majú byť jeho podporovateľmi a opozíciu svetkej vrchnosti, ktorá sa bála nerastania tejto duchovnej veľmoci. Boli časy, keď mali jezuiti v určitom zmysle všetko pod kontrolou: vzdelaní pátri boli spovedníkmi a poradcami kniežat a kráľov, vyučovali v školách budúce vedúce vrstvy národov, zakladali a riadili vedecké inštitúty, pestovali prírodné vedy, divadlo, operu, balet, architektúru a maliarstvo. Keď sa raz ich odchovanci dostali na čelné miesta, pocítila celá krajina, kto ich vyformoval a kto stál za mnohými ich rozhodnutiami.

Len mimochodom, jezuiti nepatrili k odporcom Galileiho a boli medzi prvými ktorí si uvedomili, že nestačí na riešenie ľudskej biedy almužna, ale že treba organizovať sociálne ustanovizne.

Medzi ďaleké duchovné výkony jezuitského rádu patrí systém tzv. človeku primeranej morálky. Proti protestantskej mravouke, založenej na milosti, ktorej nik a nikto nemôže odporovať, ktorá robí hriech neškodným a skutky nepotrebnými, jezuiti vytvorili alebo spoluvytvorili mravný systém, založený na slobodnej vôli človeka, na nutnosti úsilia slobodne sa orientovať k pravde a dobru, vytvárať povedomie mravnej zodpovednosti a konať skutky - dobré skutky - zodpovedne mravným zákonom.

Na základe poznania ľudskej prirodzenosti zdôrazňovali pátri celý rad poľahčujúcich mravných okolností pri páde do hriechu, poukázuc na to, že na hriešnikovi neťaží celá váha zodpovednosti za spáchané zlo. Veľké stromy vrhajú veľké tieň. A tieň v ľudskom prostredí čosi veľmi nepríjemné.

Ak majú jezuiti odporcov z radov mravných rigoristov - ako napr. jansenistov a v súvislosti s nimi i Blaise Pascala, ďalej z radov teológov a filozofov z pochopiteľných dôvodov - mali odporcov aj v kniežatách a kráľoch, ktorým patrili bohaté kolónie na novobjavených kontinentoch.

V reholníkoch - na prvom mieste v jezuitoch - mali ostrých kritikov svojej krutovlády nad domorodým obyvateľstvom. Ale odporcov mali jezuiti aj v biskupoch, kňazoch i reholníkoch. Zo žiarlivosti, závidi, komplexu menejcennosti? Dráždila ich skutočná alebo domnelá pýcha, ktorá sa tak často vytyka intelektuálom? Nemohli azda zniesť sebavedomie rádu, ktorého neporovnateľný výkon všetci museli konštatovať a ktorý konštatovali jezuiti sami? Alebo azda príliš a bez schopnosti nevedeli prijať výkony aj iných? Ktovie? Niečo na tom musí byť pravda!

Blaise Pascal nenapísal svoje ? len ták z rozmaru a pod vplyvom nekontrolovateľných citov. Napokon aj jezuitský rád je iba ľudská inštitúcia s chybami ľudí a s chybami intelektuálov, ale nie rafinovaných, teda s chybami, ktoré sú sotva viditeľné, lebo sú jemné, tenké - a tým ostrejšie.

Tak či opak, koncom 18. storočia sa zdalo, že celý svet je proti nim. Register ich tzv. "hriechov" narástol do veľkosti akýchsi obľudných litánií ku všetkým svätým a či nesvätým. Sotva kto ich zhrnul lepšie ako Filo Milo roku 1929. "Mátež obvinení sa začala dyňať počnúc 16. storočím až po naše dni", napísal. "Rebeli, falošný svätci, pochlebovači, intrigáni, nepriatelia pokroku, falšovatelia vedy, kazitelia ľudského pokolenia - kričali europske kniežatá, ministri a ázijskí despoti, mandaríni a bonzovia, protestantskí teologovia a katolícki biskupi, obchodníci s otrokmi a pekné favoritky, rímski inkvizítori a americkí prezidenti, encyklopedisti a reformátori výchovy, astronómi, biológovia, psychologovia a historici, comtisti a hegeliani, slobodomurári, kultúrncampferi a liberáli, demokrati a socialisti. Títo všetci sa ponad všetky kontinenty a časy spojili v jednoliaty chór obžalobcov". Potiaľ Milo. azda

Práve vtedy, keď jezuiti dosiahli svoj najväčší rozkvet, pápež Klement XIV. v roku 1773 pod všeobecným nátlakom ich zrušil. Je dozaista veľkou historickou iróniou, že sa jezuitov ujal napr. Fridrich II. Pruský, ktorý sa "ani pápežom nechcel dať dišpenzovať od povinnosti čestného človeka a kráľa a nechcel sa zrieknúť jezuitskej školy. Ďalej Katarína II., ktorá poskytla jezuitom azyl."

-Novallis.

Spoločnosť Ježišova však nezahynula, neumrela, ale "spala". Roku 1814 ju Pius VII. obnovil. Ale to už nebol viac rád obopínajúci zem a bojujúci celé ľudstvo, lež hradná posádka, ktorá stála na pomoc pápežskému komendantovi pri obrane proti vonkajším a vnútorným nepriateľom. Niekdajší obor sa nikdy neprebudil, i keď môžeme povedať, že jezuiti napriek všetkému za posledné dve storočia podali mimoriadny výkon vo všetkých vedných odboroch, najmä v teológii, filozofii a sociálnych vedách!

Niekoľko otázok otcovi Tomášovi Špidlíkovi

o úlohe jezuitov v dnešnom svete.

- Otče, už ste nám raz poskytol interview o poslednej generálnej kongregácii jezuitskej rehole, ktorej ste sa zúčastnili. Vtedy sme sa Vás spýtali iba na priebeh prác a na novinky. Sľúbili ste však, že by ste niečo mohol povedať aj o obsahu kongregačných jednaní, t.j. o zásadných rozhodnutiach pre isté práce, ktoré majú prednosť?

Áno, už naposledy som povedal, že tu nie je mnoho problémov, pretože prácam dal sme samotný Svätý Otec vo svojej úvodnej reči k členom zasadnutia.

- Ktoré sú to ?

Na prvom mieste sú vymenované tie, ktoré by sme nazvali tradične jezuitskými: dávanie duchovných cvičení, školy, univerzity, misie. Ani misije nemožno vynechať. Veď rehoľa má doteraz napríklad viac ako 40 misijných biskupov a koľko škôl a univerzít je napríklad v Indii? Ale to by nás viedlo príďaleko. Myslím, že Vás skôr zaujmajú tie práce, o ktorých hovorí pápež ako o aktuálnych pre dnešok. Sú to predovšetkým tri :

- poznanie a uplatnenie II. vatikánskeho koncilu,
- ekumenizmus
- a služba spravodlivosti vo svete.
- Prečo práve II. vatikánsky koncil?

O tom hovoril už v roku 1982 vo februári pápež na zjazde jezuitských provinciálov v Ríme. Kocily totiž majú- ako sa žartovne hovorí- dlhú inkubačnú dobu. Biskupi sa zídu, dohodnú, vyhlásia sa dekréty, ale potom sa ľahko na to všetko zabudne a práca, tá hlavná práca, začína až s odstupom času. Treba si uvedomiť, aký ozajstný dopad majú dekréty v živote Cirkvi. To ovšem nie je práca iba pre jezuitov, ale pápež sa obrátil k nim s vedomím, že majú na svete mnoho teologických učilišť. Profesori teológie teda nesmú zabúdať na koncil. Seminaristi nesmú odísť do života s dojmom, že koncil je nejaká minulá udalosť. Ak sme presvedčení, že koncil je dielom Ducha svätého, ktorý v Cirkvi žije, musíme slovám koncilu dať tú platnosť, ktorú má.

- Hovorili ste, že druhé zo zvláštnych poslaní, ktoré Svätý Otec kládol jezuitom na srdce, je ekumenizmus. Ako sa tomu má rozumieť?

Na to myslím celkom konkrétne. Dnes o ekumenizme rozpráva hocikto. Je mnoho ekumenických iniciatív, ale všetci sú si vedomí toho, akým nebezpečenstvom je v otázke tak delikátnej povrchnosť a nepripravenosť. Zlý ekumenizmus pokazí viac ako si dokážeme predstaviť!

Ekumenizmus predpokladá pripravenosť, znalosť a hlbší styk, ako sú iba slávnosti a povrchné stretnutia.

Ako viete, ja som na Východnom ústave v Ríme. Málokto vie, že medzi svojimi bývalými žiakmi mám už dnes asi šesť pravoslávnych biskupov. Traja sú na ekumenickom patriarcháte v Carihrade, s guvernérom hory Athos si stále priateľsky dopisujem, pretože u mňa študoval patristiku. Na evanjelickej fakulte v Erlangene v Nemecku som mal vlni seminár o Solovjevovi. Pri takýchto celkom konkrétnych stykoch sa mnoho povie a mnoho predsudkov padne. Ale táto činnosť vyžaduje, aby sa jej človek úplne venoval. To sa však nemôže žiadať od biskupov, ani od kňazov v duchovnej správe. Tí musia viesť ekumenický dialog na inej úrovni. Štúdijný odbor sa môže zveriť iba nejakej rehoľi. No nie je nijaký dôvod, aby sa zveroval iba jezuitom. Slová pápeža sa nemôžu vysvetľovať v tomto zmysle. Jezuitom to zvlášť pripomenul preto, lebo majú na túto úlohu niekoľko inštitúcií. Tiež z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že práve v tomto obore najužšie spolupracujem s ostatnými reholníkmi. Napríklad svoju

poslednú knihu v taliančine som vydal spolu s kamaldulským mníchom a do tlače sa pripravuje iná, v spolupráci s rehoľníkom servitov Panny Márie.

- Mnoho sa hovorilo o tom, že na predchádzajúcej generálnej kongregácii sa jezuiti chceli silno angažovať v otázke sociálnej spravodlivosti. Dokonca sa hovorí, že v tomto smere zašli prídeľko, že niektorí z nich - hlavne v krajinách Severnej a Latinskej Ameriky - ohlasujú i marxistické náuky o spoločnosti?

Táto otázka by si zaslúžila dôkladnejšie rozvedenie. Krátke interview mnoho nepovie. Ale aspoň to najdôležitejšie: predchádzajúca generálna kongregácia má skutočne zvláštny dekrét o spravodlivosti a vyzýva jezuitov, aby sa touto otázkou zaoberali. Je to naozaj životne dôležitá otázka hlavne v krajinách Latinskej Ameriky, kde je mnoho jezuitov a kde svojimi školami majú doposiaľ veľký vplyv. Novinové články ovšem vytrhnú z dekrétu iba časti, ktoré robia dojem, ako keby sa rehoľa mala výhradne venovať sociológii alebo dokonca politike. Novinári systematicky vždy vynechávali to, na čom tam bol dôraz. A to je n e r o z l u č n é s p o j e n i e m e d z i v i e r o u a s p r a v o d l i v o s ť o u .

V dnešnom svete je mnoho dobrých ľudí, ako i ideálnych ľudí, ktorí bojujú za ľudské práva, za spravodlivé rozdelenie majetku atď. - Patria im naše sympatie, pokiaľ to robia dobre. Ale cieľ kňazskej rehole nemôže byť v tom, aby sa im konkurovalo alebo aby boli pobočkou politickej strany, hoci i katolíckej a vzornej. Od kňazov sa očakáva, aby všetkým týmto snažím dali hĺbkou, tretí rozmer, aby dnešnému svetu ukázali, že jeho úsilie o sociálnu spravodlivosť nie je možné bez viery v Boha.

- Rozumeli jezuiti tomuto poslaniu skutočne v tomto zmysle?

Sme si vedomí, že tu ľahko môže dôjsť k nedorozumeniu. Samotný kard. Villot, vtedajší štátny sekretár Svätého Otca, upozorňoval v poznámkach k dekrétu, aby rehoľníci nevstupovali do otázok, ktoré sa majú pomechať katolíckym laikom. Preto i medzi samotnými jezuitmi podaktorí žiadali o presnejšie vysvetlenie dekrétu minulej kongregácie. To sa stalo na tejto poslednej kongregácii. Tu je dôraz na vieru v službe sveta omnoho silnejší, aby sa to stalo skutočne jasným. A miesto slova "spravodlivosť", ktoré je síce slovom biblickým, ale v dnešnom slovníku zneje celkom profánne, sa radšej hovorí o ľudských právach, o právach človeka. Ovšem v tom zmysle, v akom ich rozumie samotná pápež vo svojej encyklike: č l o v e k b e z B o h a n i e j e č l o v e k o m a t z v . l u d s k é p r á v a b e z p r á v a B o ž i e h o s ú i b a p r á z d n o u f r á z o u a l e b o š k r a b o š k o u n i e č o h o i n é h o !

- A čo nebezpečenstvo, aby sa pod ohlasovaním sociálnej spravodlivosti neohlasoval skryte alebo i verejne marxizmus?

Myslím, že niektoré noviny mali i "tajné správy", že sa jezuiti pri poradách o týchto veciach nedohodli. Bol som tam a žiadnu tajnú správu nemám. Môžem celkom úprimne dosvedčiť, že sa o tom vôbec nehovorilo. Nehovorím, že to nie je aktuálna vec. Zasa tu ide predovšetkým o Južné a Strednú Ameriku. Ale pred niekoľkými rokmi o tomto predmete vydal magisteriálnu, praktickú inštrukciu páter Arrupe, ktorá bola veľmi cenená i na najkompetentnejších miestach. Pochybujem, že by sa mohlo k tomu niečo lepšie doložiť. Pochopiteľne, zostáva vždy riziko, že sa najmenej poznajú dobré inštrukcie. Ten istý osud postihuje i pápežské encykliky, i samotné Evanjelium.

- Keď o tomto probléme hovoríme, ešte jedna otázka, ktorú vyslovil jeden biskup týmito slovami: "Jezuitov som si vždy predstavoval ako tých, ktorí sa zaoberajú školami". Neznamená výzva k činnosti v záujme spravodlivosti očudzenie sa starej tradície Spoločnosti?

Myslím, že sme stále pri rovnakom nedorozumení. Prečo mali jezuiti školy? Preto, že si boli vedomí toho, že nemožno hlásať vieru a nestarať sa i o to, aby človek bol tiež skutočným človekom svojej doby.

O to isté ide v modernej dobe, keď hovoríme o ľudských právach. Ľuďom musíme ukázať, že viera im pomáha k tomu, aby boli skutočne ľuďmi vo všetkých ľudských rozmeroch!

VR, 15.12.83-č.

- o -

Nový generálny predstavený Spoločnosti Ježišovej,

O. Peter-Hans K O L V E N B A C H .

Začiatkom septembra 1983 211 zástupcov jezuitov z celého sveta sa zišlo v Ríme na 33. generálnej kongregácii, aby zvolili nového generálneho predstaveného pre celú Spoločnosť Ježišovu. Slovenských jezuitov zastupoval terajší viceprovinciál v zahraničí O. Jozef Javorka.

13. septembra 1983 všetci členovia Generálnej kongregácie koncelebrovali svätú omšu s O. Pavlom Dezzom, pápežským delegátom, ktorý mal na starosti prípravné práce Kongregácie. Bol prítomný aj doterajší generálny predstavený O. Pedro Arrupe, ktorý sa vzdal svojho úradu pre vážnu chorobu.

Hneď po svätej omši sa zišli voliči v sieni za zatvorenými dvermi. Kanadský jezuita O. Edward Sheridan, ktorý sa zúčastnil na troch posledných Generálnych kongregáciách, mal 10-minútovú kázeň o voľbe Generála. Potom za 45 minút ostali členovia Kongregácie v tichej modlitbe a uvažovaní. Voľba sa začala ráno o 9,30 hod. Tesne pred ňou všetci spoločne zložili prísahu, že za generálneho predstaveného vyvolia osobu, ktorú pokladajú za najsúcejšiu pre tento úrad. Potom sa zozbierali všetky hlasovacie lístky /211/ a po jednom sa čítali. Hneď pri prvom hlasovaní bol zvolený väčšinou hlasov O. Peter-Hans Kolvenbach. Jeden z voličov hneď telefonicky oznámil výsledok voľby Svätému otcovi, ktorý bol práve v tom čase na návšteve v Rakúsku. Voliči blahoželali novému generálovi a hneď sa odobrali do kaplnky zaspievať Te Deum.

Nový generálny predstavený jezuitov O. Peter-Hans Kolvenbach pochádza z holandskej dedinky Druten, asi 18 km vzdialenej od mesta Nijmegen. Tam sa narodil 30. novembra 1928. Ako 20-ročný mladík vstúpil do jezuitského noviciátu v Mariendaale 7. septembra 1948. Po noviciáte študoval 3 roky filozofiu v Nijmegene a 4 roky teológiu na univerzite sv. Jozefa v Bejrúte. Za kňaza bol vysvätený v tomto meste 29. júna 1961. Po vysviacke od roku 1963 do 1967 študoval všeobecnú lingvistiku a východné reči na univerzite v Haagu a v Paríži. Po skončení štúdia za dva roky bol vychovávateľom v internáte a vyučoval nemčinu. Od roku 1968 do 1981 účinkoval ako profesor všeobecnej lingvistiky na univerzite sv. Jozefa v Bejrúte v Libanone. V rokoch 1974-1981 bol provinciálom viceprovincie Blízkeho východu. Roku 1981 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za rektora Pápežského východného inštitútu v Ríme, na ktorom súčasne vyučoval všeobecnú lingvistiku a arménčinu.

Nový generálny predstavený O. Peter-Hans Kolvenbach má zvláštne nadanie na reči. Hovorí po holandsky, anglicky, nemecky, francúzsky, ruský, taliansky, španielsky a arménsky. Je členom úradnej Miešanej komisie pre dialóg medzi pravoslávnyimi a katolíckymi. Doteraz nebol veľmi známy ani vo verejnosti ani v Spoločnosti Ježišovej. Má tichú povahu a miluje utiahnutý život. Nerád sa ukazuje vo verejnosti a málo rozpráva. Dáva prednosť osobnému rozhovoru pred skupinovými stretnutiami a debatami. Rád chodíva pešo a nepoužíva auto alebo iné dopravné prostriedky, keď nemusí. Hneď po voľbe povedal noviná-

rom, ktorí ho hľadali, že bude s nimi hovoriť až po skončení Generálnej kongregácie.

Po voľbe sa takto predstavil svojim reholným spolubratom:
 "Drahí Otcovia a Bratia, po včerajšej voľbe cítim živú túžbu nadviazať prvý kontakt s celou Spoločnosťou.

Keďže som pracoval v službe Východných cirkví, zvlášť v Libanone, v krajine dnes tak veľmi skúšanej, nemal som časté príležitosti stretať sa s inými jezuitmi okrem tých, ktorí žijú na Blízkom východe a vo Východnom inštitúte v Ríme. Musím objaviť Spoločnosť. Ale sa cítim zajedno s vami všetkými, z jedným každým z vás, pretože mám to isté povolanie, to isté apoštolské poslanie, spočívajúce na Duchovných cvičeniach a Konštitúciách sv. Ignáca, osvetlené duchovnými rozoznávaniami Generálnych kongregácií a obohatené v našich časoch celým duchovným a apoštolským vzletom, ktorý nám dal Pán prostredníctvom Otca Pedra Arrupeho.

Ujímam sa svojho úradu s veľkou dôverou v Spoločnosť. Pán ju chce použiť, aby ohlasovala dnešným ľuďom - pastorálne uprednostňujúc človeka, ktorý trpí nespravodlivosti tohto sveta - v ich reči a v ich životných okolnostiach blahozvestí Kráľovstva a tak slúžila Pánovej Cirkvi a Kristovmu zástupcovi, pápežovi Jánovi Pavlovi II.

Prosím vás o ochotnú spoluprácu a o vaše modlitby a aj ja vás uistujem o svojich modlitbách aby Spoločnosť v ustavične obnovovanom úsilí počúvala, čo Duch dnes hovorí Cirkvi."

Slovenskí jezuiti spolu so všetkými krajanmi, medzi ktorými pracujú v Kanade a inde na svete, pozdravujú nového generálneho predstaveného Spoločnosti Ježišovej O. Petra-Hansa Kolvenbacha a želajú mu veľa Božieho požehnania a síl, aby múdro a bezpečne viedol svojich reholných spolubratov v týchto búrlivých časoch v obetavých prácach pre dobro Cirkvi a celého sveta "na väčšiu česť a slávu Božiu".

AKO SA VOLÍ NOVÝ GENERÁL ?

Pri voľbe nového generálneho predstaveného, čiže generála Spoločnosti Ježišovej sa zachovávajú niektoré zákony a tradičné zvyky. Generálna kongregácia najprv zvolí tajomníka a jeho asistenta spolu s komisiou, ktorej úloha je zozbierať a usporiadať informácie o súčasnom stave Spoločnosti. Po dvoch alebo po troch dňoch pápež zvyčajne prijme voličov na audiencii.

Komisia medzitým pripraví písomnú správu o stave Spoločnosti a rozdá ju voličom nie neskôr ako 4 dni pred voľbou nového generála.

Ďalším prípravným krokom je tzv. quatríduum, 4 dni pre získanie potrebných informácií; po taliansky sa to volá "mormorazioni", kto by asi mohol byť budúcim generálom.

Voľba generála sa odlišuje od politických alebo prezidentských volieb v mnohých krajinách. Tu niet nijakých kandidátok, ani nominácií. Ani nikto nenavrhuje niekoho za generála. Dokonca sa zakazuje aj činnosť v prospech voľby niekoho, alebo na prekáženie, aby niekto bol zvolený. Zakazuje sa tiež dávať informácie o niekom tomu, kto si ich žiada. Voliči sa majú definitívne rozhodnúť voliť až po modlitbe, ktorou sa otvorí zasadanie. Tieto štyri dni pred voľbou sú akoby krátke duchovné cvičenia, v ktorých sa voliči majú venovať modlitbe a úkonom pokánia. To je aj čas na získanie potrebných informácií o osobách, ktoré by boli súčasne na úrad generálneho predstaveného.

Deň voľby sa začína spoločnou sv. omšou o Duchu Svätom. Po nej voliči vojdú do volebnej miestnosti, ktorá ostáva zatvorená dovtedy, kým nezvolia nového generála. V sieni sa zachováva tichosť. Najprv

jeden z voličov, určený na túto úlohu, má 15-minútovú prípravu o vlastnostiach nového generála a aby voľba bola na väčšiu Božiu slávu. Potom sa všetci modlia v tichosti 45 minút. Po rozjímání nasleduje prísaha každého voliča, že bude voliť toho, koho pokladá za najsúcejšieho. Potom sa rozďajú hlasovacie lístky a každý napíše na jeden meno toho, koho chce zvoliť za generála. Lístky sa zozbierajú a verejne sčítajú. Na voľbu generála stačí absolútna väčšina. Každý volič - i keby bol chorý - musí voliť. Ak po prvej voľbe nikto nedosiahne absolútnu väčšinu, voľba sa znova opakuje, ale sa môžu voliť iba tie osoby, ktoré dostali pri prvom hlasovaní aspoň jeden hlas. Keď ani po piatom hlasovaní nikto nedosiahne absolútnu väčšinu, Kongregácia môže utvoriť menšiu skupinu tzv. "kompromisárov", ale to sa musí dohodnúť jednohlasne. Každá asistencia si potom zvolí jedného "kompromisára" absolútnou väčšinou hlasov. Títo potom pokračujú v hlasovaní. Ináč sa hlasovanie opakuje zvyčajným spôsobom, až kým niekto nedostane absolútnu väčšinu hlasov.

Po voľbe nového generála sa napíše úradný dekrét a každý volič mu osobne blahoželá. Potom kongregácia pošle k pápežovi posla, aby ho informoval o voľbe. Až potom sa správa o voľbe nového generála oznámi členom kúrie a vonkajšiemu svetu.

Zaujímavosti o generálnych predstavených Spoločnosti Ježišovej .

Voľba nového generálneho predstaveného Spoločnosti Ježišovej je jedna z najzodpovednejších úloh Generálnej kongregácie. Túto zodpovednosť mala v septembri 1983 33. generálna kongregácia, na ktorú sa zišli všetci provinciáli na základe svojho úradu a okrem toho ešte dvaja voliči, zvolení na provinčných kongregáciách. Jezuitov zo Slovenska a z cudziny zastupoval O. Jozef Javorka.

Generálna kongregácia má najvyššiu moc v Spoločnosti Ježišovej. Je to mimoriadny prostriedok spravovania celej rehole. Riadnym správcom je generálny predstavený spolu s provinciálmi, ktorých on sám menuje. Generálny predstavený sa stará, aby sa uskutočňovali zákony a nariadenia Generálnej kongregácie, vysvetľuje ich, rozhoduje o jednotlivých členoch a ich prácach a tak nesie hlavnú zodpovednosť za celú Spoločnosť.

Spoločnosť Ježišova vo svojej vyše 400-ročnej histórii mala doteraz 27 generálov. Všetci boli členmi Generálnej kongregácie, ktorá ich zvolila. Všetci boli Európania, okrem doterajšieho O. Pedra Arrupeho, ktorý je síce Španiel, ale v čase voľby bol členom japonskej provincie. Najviac generálov - spolu desať - bolo talianskeho pôvodu:

/roky znamenajú čas v úrade/

Claudio Acquaviva	1581 - 1615
Francesco Piccolomini	1649 - 1651
Luigi Gottifredi	1652
Gian-Paolo Oliva	1664 - 1681
Michelangelo Tamburini	1706 - 1730
Ignazio Visconti	1751 - 1755
Luigi Centurione	1755 - 1787
Lorenzo Ricci	1758 - 1773
Luigi Fortis	1820 - 1829

Ďalších 7 generálov bolo zo Španielska: zakladateľ sv. Ignác a Pedro Arrupe boli Baskovia.

Z Belgicka boli 4 generáli :

Everard Mercurian	1573 - 1580
Charles Noyelle	1682 - 1686
Pieter Beckx	1853 - 1883
Jan B. Janssens	1946 - 1964

Dvaja generáli boli z Poľska:

Tadeusz Brzozowski	1814 - 1820
Wladislaw Ledóchowski	1915 - 1942

Dvaja generáli boli Nemci :

Goswin Nickel	1652 - 1664
Franz Wernz	1906 - 1914
Jan Roothaan	1829 - 1853 bol Holanďan
Anton Anderledy	1887 - 1892 bol Švajčiar
František Retz	1730 - 1750 bol Čech.

Najmladším generálom pri voľbe bol 38-ročný Claudio Acquaviva, najstarším Luigi Fortis vo veku 72 rokov. Pápež Gregor XIII. vraj povedal jezuitom po voľbe Acquavivu: "Zvolili ste si za generála mladíka, ktorý nemá ešte ani 40 rokov!" O. Acquaviva odpovedal, že nie je istý o raste v čnostiach, ale čo sa týka veku, môže ho uistiť, že v tom bude rásť. Keď umrel, mal 72 rokov, bol najdlhšie žijúcim generálom; Spoločnosť spravoval 34 rokov. Laynez bol najmladším generálom pri smrti; zomrel vo veku 53 rokov. Najstarším bol O. Beckx, vo veku 92 rokov.

Najkratšiu dobu generalátu /menej ako dva mesiace/ mal O. Gottifredi, ktorý bol zvolený v januári roku 1652, ale umrel, keď Generálna kongregácia ešte trvala. Jeho nástupcom bol O. Nickel, zvolený v marci toho istého roku.

Najkratšia Generálna kongregácia bola dvadsiat tretia roku 1883. Trvala len 37 dní, zvolila O. Anderledyho za generálneho vikára Otcovi Beckxovi. Najdlhšie trvala ôsma Generálna kongregácia od novembra 1645 do apríla 1646, celkove 145 dní. Vtedy pápež Inocent nariadil, aby sa Generálna kongregácia konala aspoň každý deviaty rok. Toto nariadenie neskoršie zrušil Benedikt XIV. Pápež Gregor XIII. nariadil, aby Generálna kongregácia zvolila niekoho iného než Španiela. Na žiadosť členov kongregácie svoj rozkaz zmiernil a žiadal iba to, aby pred verejným oznámením najprv jemu dali na vedomie, ak znova zvolia Španiela. Zvolili Belgičana O. Mercuriana.

Veľmi dobré vzťahy boli medzi nasledujúcimi pápežmi a generálmi Spoločnosti Ježišovej: Inocentom X. a O. Olivom; Klementom XIII. a O. Riccin; Píom XI. a O. Ledochovskim. Dost' chladné vzťahy boli medzi Pavlom IV. a sv. Ignácom a Laynezom; medzi Sixtom V. a O. Acquavivom; pápež Klement VIII. chcel odstrániť Acquavivu a urobiť ho neapolským arcibiskupom, ale jezuitský kardinál Toledo ho presvedčil, aby to neurobil. Za generalátu O. Tamburiniho Spoločnosť Ježišová mala veľké ťažkosti s tzv. "čínskymi obradmi", ktoré uvádzali jezuitskí misionári do života, aby upevnili kresťanstvo v Číne. Na prosbu generála pápež Inocent XIII. zrušil zákaz prijímať novicov, ktorý Spoločnosť dostala od Kongregácie pre šírenie viery za neposlušnosť ohľadom misií. Dost' veľa nedorozumení bolo aj medzi pápežom Píom X. a generálom Wernzom ohľadom modernistických tendencií, ktoré pripisovali Spoločnosti Ježišovej.

- o -

Jezuiti v Indii horlivo pracujú vo viacerých oblastiach apoštolátu, ale predovšetkým vo výchove. Majú 94 stredných škôl, 22 univerzitných kolégií, 8 technických inštitútov a 7 iných inštitútov vyššieho vzdelania. Do tejto výchovnej činnosti je zapojených vyše 700 jezuitov a 4.708 laických učiteľov. Takto jezuiti vychovávajú 143.235 študentov. Je zaujímavé, že 43 stredných škôl používa angličtinu ako vyučovací jazyk, 32 miestne reči a 19 obidve reči. Z indických rečí sa najviac používa: hindi, bengali, nepali, gujarati, marathi, kannada, tamil a malayalam.

- o - Prevzaté z ročenky slovenských jezuitov v Kanade za r. 1983.